

Miljöledningssystem och miljöredovisning

Miljöarbete bland företag och organisationer i Raseborg

Per Björkman

Examensarbete för tradenom (YH) -examen
Utbildningsprogrammet i företagsekonomi
Raseborg 2011

EXAMENSARBETE

Författare: Per Björkman

Utbildningsprogram och ort: Företagsekonomi Raseborg

Inriktning/alternativ/Fördjupning: Redovisning

Handledare: Inger Tallgård

Titel: **Miljöledningssystem och miljöredovisning**, Miljöarbete bland företag och organisationer i Raseborg

Datum 07.12.2011 Sidantal 39 Bilagor 3

Sammanfattning

Miljöfrågor blir allt viktigare i vårt samhälle. Miljöfrågor debatteras och de flesta inser att vi alla måste börja ta vårt gemensamma ansvar. Men jobbar företagen med miljöfrågor? Miljöledningssystem och miljöredovisning kommer säkert att bli viktigare i framtiden också bland företagen. Med detta arbete vill jag lära mig mera om hur företagen kan bli mer miljöinriktade.

Syftet med arbetet är att förklara hur man bygger upp ett miljöledningssystem samt vad miljöredovisning är. Vilka är de olika arbetsskedena och hur kan man certifiera det? Examensarbetet riktar sig in på Raseborg, hur jobbar företag med miljöfrågor i Raseborg?

Jag ville också ta reda på hur stort steget är för att börja med någon form av miljöarbete i företagen eller införa ett miljöledningssystem.

Examensarbetet bygger på litteraturstudier samt en kvalitativ undersökning. Jag intervjuade tre företag som jobbar med miljöledningssystem. De intervjuade arbetar alla med miljöarbete i någon form och ansvarar för miljöarbetet på företagets enhet.

Språk: svenska

Nyckelord: Miljöledningssystem, miljöredovisning, miljörevision, miljöarbete, certifiering, Raseborg, ISO 14001

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Per Björkman

Koulutusohjelma: Liiketalous

Suuntautumisvaihtoehto/Syventävät opinnot: Laskentatoimi

Ohjaajat: Inger Tallgård

Nimike: **Ympäristönhallintajärjestelmä ja ympäristöselonteko** – Ympäristötyö raaseporilaisissa yrityksissä ja organisaatioissa.

Päivämäärä 07.12.2012 Sivumäärä 39 Liitteet 3

Tiivistelmä

Ympäristökysymykset ovat nykyään tärkeitä yhteiskunnassamme. Ympäristökysymyksistä käydään keskusteluja ja monet ihmiset ovat huomanneet, että meidän on alettava ottaa yhteinen vastuu ympäristöstämme. Tekevätkö yritykset töitä ympäristökysymysten parissa? Ympäristöhallintajärjestelmät ja ympäristöselonteko ovat tulevaisuudessa tärkeä osa yritystoimintaa. Työn avulla halutaan oppia, miten yritykset voivat suuntautua paremmin ympäristötyöhön.

Työn tarkoituksena on selvittää, miten ympäristöhallintajärjestelmää rakennetaan ja mitä ympäristöselonteko on. Millaisia työvaiheita ympäristöhallintajärjestelmään kuuluu ja miten järjestelmän voi sertifioida? Opinnäytetyö on rajattu koskemaan raaseporilaisia yrityksiä ja sitä, miten nämä yritykset työskentelevät ympäristökysymysten kanssa.

Työssä halutaan selvittää myös se, kuinka iso askel yritykselle on aloittaa ympäristötyö tai ottaa käyttöön ympäristöhallintajärjestelmä.

Lopputyöni koostuu kirjallisuuskatsauksesta sekä laadullisesta tutkimuksesta, joka on toteutettu haastatteluin. Haastattelin kolmea yritystä, jotka työskentelevät jossain muodossa ympäristöhallintajärjestelmän parissa. Haastatellut henkilöt ovat vastuussa toimipaikkojensa ympäristökysymyksistä.

Kieli: Ruotsi

Avainsanat: Ympäristönhallintajärjestelmä, ympäristöselonteko, ympäristötarkastus, ympäristötoiminta, sertifiointi, Raasepori, ISO 14001

BACHELOR'S THESIS

Author: Per Björkman

Degree Programme: Business Administration

Specialization: Accounting

Supervisors: Inger Tallgård

Title: **Environmental Management and Environmental Accounting** - Environmental Work in Companies and Organizations in Raseborg / **Miljöledningssystem och miljöredovisning** - Miljöarbete bland företag och organisationer i Raseborg

Date 07 December 2012 Number of pages 39 Appendices 3

Summary

Environmental issues are becoming more and more important in our society. Environmental issues are debated and many have realized we all have to begin to share the responsibility. But are companies working with environmental issues? Environmental management and environmental accounting will certainly be important in the future, also for companies. With this thesis I would like to learn more about how companies can become more environmentally oriented.

The purpose of this work is to explain how to build up an environmental management system and what environmental accounting is. Which are the different working phases and how can a company become certified? My thesis is concentrated on Raseborg. How do the companies in Raseborg deal with environmental issues.

I also wanted to find out how big a step it is to start with some kind of environmental work in companies or to introduce an environmental management system.

The thesis is based on literature studies and a quality study. I have interviewed three companies that who work with environmental management. The interviewed persons are working with some kind of environmental work in their company unit.

Language: Swedish

Key words: Environmental management, environmental accounting, environmental auditing, environmental work, certification, Raseborg, ISO 14001

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte.....	2
1.2	Problemformulering.....	2
1.3	Forskningsfrågor.....	3
1.4	Metod.....	3
2	Teori.....	4
2.1	Miljöproblem.....	4
2.2	Miljöansvar på arbetet.....	6
2.3	Miljölagstiftning.....	7
2.4	Miljöledningssystem.....	8
2.4.1	ISO 14001.....	8
2.4.2	Certifiering.....	11
2.4.3	Certifieringsbolag i Finland.....	11
2.4.4	Kostnad att införa ett miljöledningssystem.....	12
2.4.5	ISO 14001 i Finland och i världen.....	13
2.4.6	EMAS.....	14
2.4.7	GRI.....	15
2.4.8	Sammanfattning av miljöledningssystem.....	15
2.5	Miljöredovisning.....	16
2.5.1	Miljöredovisning enligt EMAS-förordningen.....	16
2.5.2	Miljörapportering och miljöbokslut.....	17
2.5.3	Miljöarbete i finska kommuner.....	18
2.5.4	Miljörapporteringen i bokföringen.....	18
2.5.5	Miljörapportering, framtidens utmaning.....	20
2.5.6	Miljörevision.....	21
3	Empiri.....	23
3.1	Utformning av intervju.....	23
3.2	Intervju med Maria Söderström, Yrkeshögskolan Novia.....	24
3.3	Intervju med Frank Hoverfelt, Ekenäs Energi.....	28
3.4	Intervju med Dick Skogberg, Celsa Steel-service Oy.....	31
4	Resultat och analys.....	35
5	Slutdiskussion.....	37
	Källförteckning.....	38

Förteckning över bilagor:

- Bilaga 1 Intervjufrågor.
- Bilaga 2 Yrkeshögskolan Novia, ISO 14001 certifikat.
- Bilaga 3 Tarjous sertifioinnista, Det Norske Veritas (offert exempel på certifiering).

1 Inledning

Miljöfrågor blir allt viktigare i vårt samhälle. Debatten om den globala uppvärmningen har varit livlig. Också många företag och organisationer har märkt att de måste börja ta sitt ansvar för miljön i vår värld och de börsnoterade företag som är beroende av marknaden börjar inse vikten av att ta sitt ansvar för miljön. Företagen har därför börjat dra nytta av att miljöinrikta sig och kunnat göra det till en lyckad marknadsföringsdel. Man kan se reklam om hur företag är miljöinriktade och en del använder sig även av de gröna fräscha färgerna.

Gör företag och organisationer sitt miljöarbete på ekonomiska grunder? Eller inser man att om man är mer sparsam blir det även mindre utgifter? Det är bra att se på miljön också ur en ekonomisk synvinkel, det ger en hållbar utveckling inom ekonomin.

Vi människor är i dag 7 miljarder till antalet. Vi måste börja göra något för att minska på våra miljöfarliga utsläpp. Varje människa använder en massa energi och det tär på jordens krafter. Därför är det viktigt att vi alla jobbar för en miljövänligare värld.

Vi ungdomar får även en bredare inblick i dagens miljöfrågor. Personligen har jag fått ett större intresse för miljön samt hållbar utveckling via Yrkeshögskolan Novias olika kurser.

I framtiden, redan om några år, bör vi veta mer om miljöfrågor. Miljöfrågor, miljöledningssystem samt hållbar utveckling kommer säkert att bli allt viktigare inom företagslivet och andra organisationer.

Jag har även ett personligt intresse för miljöfrågor. Via min arbetsplats har jag deltagit i en kurs om ISO 14001 och det var intressant. Mitt intresse växer mer och mer och jag märker samtidigt hur betydande miljöredovisning börjar bli.

1.1 Syfte

Syftet med detta arbete är att förklara vad miljöledningssystem och miljöredovisning är och ta fram de viktigaste punkterna för att veta vad det handlar om. Miljöledningssystem och hur man skall gå till väga när ett företag tänker ta i bruk ett sådant beskrivs. Hur skall man börja och vad händer på vägen tills man kan certifiera sitt miljöledningssystem samt hur certifierar man det? Miljöredovisning tas mera allmänt.

Det diskuteras mycket om miljö och hållbar utveckling i vårt dagliga samhälle. Har det lett till att företagen och organisationerna börjat med mer miljöinriktad verksamhet? Arbetet skall ta fram hur miljökunskapen bland företagen ser ut och hur kan de förbättra sig med hjälp av olika miljöledningssystem. De stora företagen måste visa en god förebild för de mindre. Människan kan inte ensam påverka så mycket utan vi behöver stora aktörer att visa hur man gör.

Ämnet är ännu relativt nytt. Det har gjorts några liknande arbeten, men inte inom Raseborg. Jag kommer att göra en kvalitativ undersökning om några företag i Raseborg, har miljöredovisning och miljöledningssystem redan nått dem?

1.2 Problemformulering

Hur ser företag och organisationer på framtiden? Problemformuleringen gäller hur stort steget är för ett företag att börja med någon sorts miljöarbete? Är det för stort och invecklat att börja med miljöledningssystem? Jag vill kartlägga dessa frågor med hjälp av en kvalitativ undersökning. Känner företagen till miljöredovisning och använder de någon sorts av miljöredovisning? Och vad ingår i miljöredovisning?

1.3 Forskningsfrågor

Med hjälp av mitt syfte samt av problemformuleringen kommer jag att göra en kvalitativ undersökning. Här är några frågor jag undersöker:

- Finns det intresse för miljöledningssystem? Ger det något, för t.ex. företagen?
- Ställer samhället, kunder och leverantörerna krav?
- Finns det ekonomiska orsaker att bli miljöinriktad och börja med miljöledningssystem?
- Vilken bild ger företagen av sitt miljöarbete, miljöledningssystem?
- Känner personalen till företagets miljöarbete och hur tas det konkret fram?
- Gör företagen miljöredovisning samt känner de till miljörevision?
- Hur kontrollerar företagen sitt miljöarbete samt finns det stora risker i deras verksamhet?

1.4 Metod

Jag har gjort en kvalitativ undersökning för att få svar på mina frågor. Bekvämlighetsurval har använts vid den kvalitativa undersökningen. Tre företag från Raseborg har blivit intervjuade för undersökningen. Jag valde dem för de har miljöarbete i någon form.

2 Teori

I teoridelen tar jag upp miljöproblem, miljöledningssystem och miljöredovisning samt allmänt om miljöarbete bland företag och organisationer. Med teorin vill jag få fram hur man gör ett miljöarbete.

2.1 Miljöproblem

Ur en ekonomisk synvinkel ser man miljöproblem som förorening och naturresursernas slitage. Naturresursernas användning och storlek påverkar tillsammans med teknologin den ekonomiska verksamhetens utsläpp och kvalitet. Föroreningarna minskar på de naturresurser som finns tillgängliga och försämrar kvaliteten på t.ex. grundvattnet och skogsmark. (Paavola 1996, 6).

I vardagslivet diskuteras det ofta miljöproblem utan att man tänker djupare på vad ordet betyder. Man bör kunna skilja mellan miljö och ekonomi fast de hör starkt ihop. Föroreningar ger miljöpåverkande utsläpp, utsläppen kommer från det ekonomiska intresset under produktionen av energi. Vanliga utsläpp som tillkommer under produktionen av energi är svavel, kväve och koldioxid. Andra utsläpp som påverkar miljön är buller, värme och kemikalier som hamnar i vattendrag. (Paavola 1996, 6-7).

Föroreningens olika skeden är; spridning, utsättning och bieffekter. Spridning förklaras med hur föroreningarna flyttar sig från sin födelseplats till hela regionen via naturen. Föroreningar kan lätt förflytta sig via luft, vatten och mark. Utsättningen av föroreningarna påverkar växtligheten, djuren, människorna och byggnader. Bieffekterna är allt det som hotar miljön. (Paavola 1996, 6-8).

Globala miljöproblem är sådana som påverkar hela jordklotets ekosystem. Globala miljöproblem är klimatförändringar och ozonlagrets förtunning. Det finns även många lokala miljöproblem, de utsträcker sig geografiskt ganska stort och långt. Exempel på lokala problem i Finland är skogsavverkning i Lappland. Mer lokala miljöproblem är föroreningar av vattendrag och förstörande av grundvattenområden. (Paavola 1996, 7-8).

De lokala miljöproblemen visar att det är ganska svårt att lösa dem då de ännu finns. Miljöproblemens geografiska bild visar att problemen är stora, de är så starka på den lokala nivån. För att lösa problemen krävs beslut och ledningssystem som kan hjälpa och vägleda en att minska på miljöproblemen. De globala miljöproblemen kräver nationella avtal och beslut. (Paavola 1996, 7-8).

Miljöproblemen har börjat förändra sig från lokala till mer globala. De enklaste problemen börjar vara lösta, åtminstone i västländerna. Problem finns ännu, de stora bovarna är hemmen, transporter m.m. De miljöproblem som vi personligen åstadkommer borde förminska och bland det finns ännu mycket att göra. (Ammenberg 2004, 33).

Den stora miljöpåverkan på våra miljöproblem orsakas främst av vår personliga livsstil, allt det vi konsumerar. Vi använder en massa energi då vi konsumerar och förbrukar mat, kläder, uppvärmning och transporter. Våra egna beslut påverkar inte endast lokalt utan även i stort sett globalt. Problemen är inte längre mer stora och synliga, utsläppens karaktär har ändrats till svårare och många mer små utsläpp vilket utgör ett större hot. (Västra Götalands region 2002).

För att få alla människor, företag och organisationer att förbättra vår miljö finns det ett begrepp, hållbar utveckling. Hållbar utveckling beaktar våra behov utan att äventyra de kommande generationernas behov. Hållbar utveckling består av tre olika delar; miljömässigt, ekonomisk och social hållbarhet. För att få en hållbar utveckling behövs det lika mycket av varje del och att de sinsemellan samarbetar. De miljömässiga delarna sätter ramarna, de ekologiska frågorna får större värde då man ställer krav på hållbar utveckling. På längre sikt har det ingen skillnad hur den ekonomiska eller sociala delen ser ut om inte den miljömässiga delen finns tydligt med. (Ammenberg 2004, 41).

2.2 Miljöansvar på arbetet

Ett kontor anses inte i första hand vara en större påverkande miljöfaktor. Inga rykande skorstenar, inga farliga kemikalier behandlas, avfallen är småskaliga och avloppsvattnets mängd är lika som i ett hem. Är det då någon skillnad hur ett kontor fungerar? Också kontoren konsumerar dock fast konsumtionen inte kan jämföras med industrianläggningar. I kontorsförhållanden konsumeras det massvis med papper och olika tidningar. Enligt Sarkkinen (2006, 10) använder en kontorsarbetare i medeltal 35 papper för utskrift dagligen. För varje år ökar konsumtionen och samtidigt ökar avfallets mängd som vi lämnar efter oss. Företagens internationalisering leder till mer resande, resorna leder till mer utsläpp. (Sarkkinen 2006, 10).

Kontorsmaskinernas betydelse blir hela tiden större, när datorerna kom blev elkonsumtionen större. Datorerna blir allt viktigare och drar en massa energi. Utskriften av papper har även ökat fast man även nu kan skicka en massa dokument elektroniskt. Företagen borde förändra sina attityder med tanke på utskrift av papper och energikonsumtionen av kontorsmaskiner. Elektronisk arkivering är möjligt redan idag. (Sarkkinen 2006, 83-85).

WWF (World Wide Fund for Nature) har ett program som heter ”Green Office”. ”Green Office” är ett miljöledningssystem menat för kontor. Med hjälp av miljöledningssystemet kan företagen minska på miljöbelastningen, åstadkomma besparing och göra klimatförändringen långsammare. Miljöledningssystemet kan tillämpas även på småföretag samt stora. WWF beviljar åt de kontor som uppfyller kraven ett Green Office-märke. (WWF 2011).

Bild 1

(WWF 2011).

2.3 Miljölagstiftning

Miljöskyddslagens (86/2000) syfte är att förebygga förorening samt minska på skador orsakade av förorening och säkerställa en hälsosam och trivsamt samt en hållbar livsmiljö. Miljöskyddslagens och miljöskyddsförordningens givna direktiv nämner vad som är förorening och på vilka grunder man måste ansöka om lov för sin verksamhet. Lagen och förordningen tillämpas även på sådan verksamhet som producerar avfall, verksamhet som tar till vara eller bearbetar den. Med förorening av miljön menas det sorters effekter på miljön. I miljöskyddslagen finns det definitiva förbud mot förorening av mark- och grundvattenområden. Föroreningsförbudet är i kraft fast det inte nämns rakt ut i miljölovet. Föroreningsförbudet gäller inte bara utsläpp utan också att lämna efter sig förorenat material. Bullernivån bestäms även i miljöskyddslagen, om det finns bebyggelse i närheten kräver det miljö tillstånd för verksamheten. Närliggande bebyggelse måste tas i hänsyn angående bullernivån. Beviljande av miljö tillstånd är endast möjligt om verksamheten kan skötas enligt miljöskyddslagen och avfallshanteringslagens angivna förordningar. (Sarkkinen 2006, 192-197).

Miljöskyddsförordningen (169/200) är ett stöd till Miljöskyddslagen 86/2000. Miljöskyddsförordningens 1 § tar upp vilka verksamheter som kräver miljö tillstånd. Verksamheter som kräver miljö tillstånd är skogsindustri, metallindustri, energiproduktion, kemisk industri, mineralbrytning och upptagning av torv m.m. Tillverkning av olika livsmedelsprodukter, djurstall, motorsportsbanor, skjutbanor m.m. kräver också miljö tillstånd. Verksamhetens storlek påverkar även om det måste ansökas om miljö tillstånd. I miljöskyddsförordningen tas det även upp hur man skall gå till väga och var man skall ansöka om miljö tillstånd för sin verksamhet. Tillstånd kan ansökas från regionförvaltningen och också via kommunen. I tillståndsansökan uppges olika uppgifter som kan påverka miljön. Grundvattnets påverkan tas tydligt fram i miljö tillståndsansökan.

Det kan vara bra att ta reda på om ens verksamhet kräver miljö tillstånd om man håller på att grunda ett företag eller utveckla verksamheten. Inom kommunen kan man kontakta miljöchefen eller miljökansliet.

2.4 Miljöledningssystem

Med ett miljöledningssystem skapar man ordning och reda i miljöarbetet, samtidigt bygger man på organisationens målstyrning. Det finns ofta ett starkt motiv att införa ett miljöledningssystem. Några motiv kan vara kundkrav, att skapa bättre relationer med omgivningen, effektiv resursanvändning, minskande av risker och en ökad miljömedvetenhet. (Almgren & Brorson 2003, 7).

Miljöledningssystemet kan fungera bra som ett ramverk för att strukturerat leda, övervaka och utvärdera miljöarbetet. Det beskriver hur man har tänkt bedriva sin verksamhet, verksamheten bedrivs tillsammans med miljön. Miljörevision kommer senare fram men den fungerar som ett verktyg genom att granska och utvärdera t.ex. miljöledningssystemet, och se att det är korrekt eller att företaget har miljöriskerna kartlagda. Ett miljöledningssystem kan utformas på olika sätt och tolkningarna kan alltid vara lite olika, strukturen behöver inte följas strikt utan den används mer som ett stöd vid utformningen av hur de olika delarna passar ihop inom organisationen. Alla delar och kraven på dem får inte uteslutas om miljöledningssystemet skall certifieras enligt en vald standard. (Almgren & Brorson 2003, 23).

2.4.1 ISO 14001

ISO 14001 (International Organisation for Standardisation) är ett internationellt miljöledningssystem. (Almgren & Brorson 2003, 15).

Standarden innehåller ett antal delar, grundelement och de skall samverka för att göra det lättare för företaget med att organisera sitt miljöarbete. Ständig förbättring inom miljö är huvudprincipen med miljöledningssystemet. Enkla exempel med ständig förbättring kan vara att företaget varje år skall minska på avfall och utsläppens mängder. (Almgren & Brorson 2003, 23).

ISO 14001 är uppbyggt kring fem grundelement. De är miljöpolicy, planering, att genomföra, följa upp och förbättra. Grundelementen fungerar samtidigt som huvudrubriker för miljöledningssystemet. Under grundelementen finns det element som underrubriker. Totalt är det 52 rubriker i ledningssystemet och varje element har ett "skall-krav". "Skallkravet" har som uppgift att förklara vad som skall göras under elementet, vilka förbättringar skall göras nämns under "skall-kravet". Med de rubrikerna är miljöledningssystemet uppbyggt som ett ramverk för företaget eller organisationen.

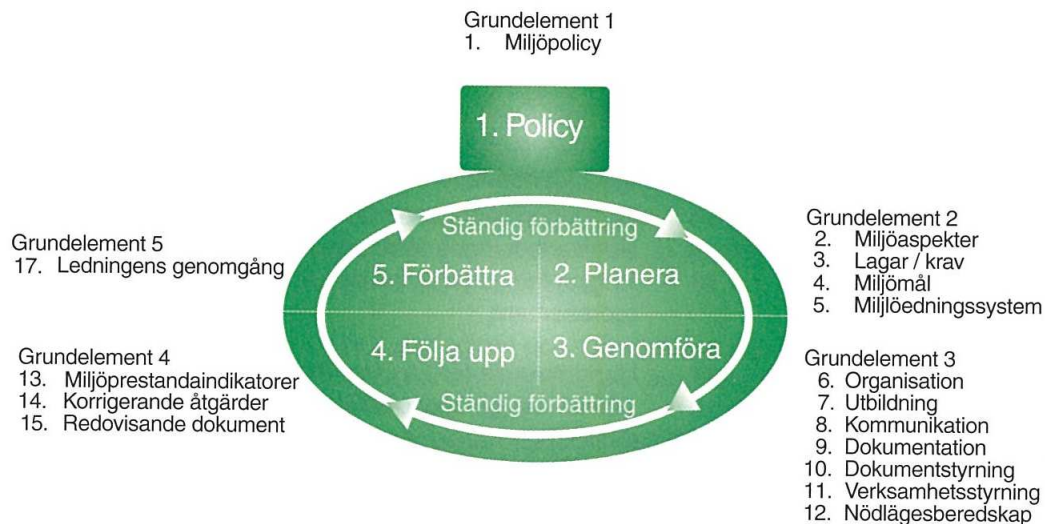

Bild 2

(Henricson m.fl. 2002, 41).

Ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 ställer hela tiden krav. Det medför konsekvenser som företagets personal bör känna till då man tar det i bruk. Systemet kräver en ständig förbättring av företagets verksamhet. Företagen har hela tiden något på gång inom ledningssystemet och det leder till en minskad miljöpåverkan, vilket är huvuduppgiften. Ledningen måste hela tiden känna till hur det går för företagets miljöledningssystem och övervaka att man hålls inom ramarna. Ramarna och innehållet måste även ändras med tiden då förbättringar görs inom miljöaspekterna. Miljöledningssystemet kräver hela tiden förbättring och det leder till att alla inom företaget måste hänga med och se till att förbättringar görs. Miljöledningssystemet har en viktig fördel, miljöfrågorna konkretiseras och tas tydligt fram för hela företaget. (Henricson m.fl. 2002, 31-33).

De mest vanliga förbättringsprojekt företagen har i sitt miljöledningssystem är att minska på energiförbrukningen. Avfall är också ett vanligt förbättringsprojekt. Välorganiserade företag har också saker de kan förbättra. Företagen kan ha god kontroll på material och produkter som kommer in till företaget och som förs ut till kunderna. Men företagen har kanske inte lika god kontroll på sådant som kommer ut från företaget i form av utsläpp, avfall och skrot. Avfall m.m. kostar även massor, ur miljöns synpunkt måste de minska på det och det leder även till inbesparingar ur en ekonomisk synvinkel. (Henricson m.fl. 2002, 33-34).

Då företaget bestämt att införa ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 kommer det att kräva mycket tid och att företaget sätter sig in i ämnet grundligt. Företaget måste även

känna att det vill göra något för miljön. När man börjar ta itu med olika förbättringsprojekt skall man ta dem i mindre bitar och lugnt, det är förnuftigare än att jobba med mycket och i en hård takt. Förändringarna som företaget tar itu med och gör kan leda till olika åsikter inom företaget. Då är det bra att diskutera och gå sakta fram så att alla inom företaget vänjer sig vid de nya arbetsmetoderna. Resultatet blir lättare permanent då företaget i en lugnare takt har bytt arbetsmetod. Med tiden får man då större förbättringar som minskar på företagets miljöpåverkan. (Sarkkinen 2006, 108-109).

ISO 14001 ger en bättre arbetsbild då man lägger in arbetet steg för steg. De olika stegen räknas till åtta stycken. Första steget är att välja ett mål. Första målet skall vara lite på lättare sidan för att snabbare göra ett gott resultat och ge en positiv bild av verksamheten. Andra steget är att kartlägga dagsläget, hur det är idag och vilka problemområdena är. Tredje steget, uppskatta nyttan. Vilken nytta har förbättringarna för miljön, trivseln, arbetseffekten samt hur det påverkar de yttre faktorerna? Steg fyra tar upp att ställa mål. Målen skall vara konkreta och mätbara. Det är lättare att mäta förbättringar i siffror, t.ex. minskade avfallsmängder och använd energi i kg och kWh. Femte steget: välj metod och fördela ansvaret. Steg sex, fastslå förverkligandet. Sjunde steget är viktigt, följ upp. Miljöledningssystemet skall hela tiden följas upp och ledningen skall informera hur det går. Sista steget, steg åtta: försäkra att ledningssystemet fortsätter. När företaget uppnått målen skall de även följas upp och man ser till att verksamheten går enligt de ställda förbättringskraven. (Sarkkinen 2006, 109-110).

Jag deltog i maj 2011 i en kurs om ”Ympäristöjärjestelmän ISO 14001 rakentamisen kolutus” i Helsingfors. På kursen nämnde Jussi Moisio (personlig kommunikation, 23.05.2011) att då företag tar i bruk ett miljöledningssystem av ISO 14001 är det även enklare och smidigt att samtidigt ta ett kvalitetsledningssystem av ISO 9001 i bruk. Båda ledningssystemen är uppbyggda med liknande grundelement och element. Jussi Moisio fungerar även som konsult för företag som tänker börja med eller har påbörjat ett miljöledningssystem. Kursen handlade om hur man bygger upp ett miljöledningssystem och vad man skall beakta.

Det är möjligt att söka certifiering för miljöledningssystemet ISO 14001. Certifikatet ges av ett bolag inom certifieringsbranschen och detta bolag skall godkännas av FINAS (Finnish Accreditation Service). FINAS upprätthåller en lista på de bolag som får ge certifiering. (Yritys-Suomi 2011).

2.4.2 Certifiering

Då företag tänker ansöka om certifiering för sitt ledningssystem är det bra att komma ihåg dessa punkter. Punkterna kommer ända från början.

1. Tänk efter vilken standard som passar bäst för ditt företag.
2. Standard, standarden kan sökas från www.sfs.fi, Suomen Standardisoimisliitto, SFS. Ta reda på standardens krav, t.ex. ISO 14001-kravets villkor och förbättringsförslag.
3. Läs litteratur och kolla igenom program som hjälper att genomföra ledningssystemet och certifieringsprocessen.
4. Bilda en projektgrupp och ställ målen.
5. Skolningsbehov av projektgruppen.
6. Finns det behov av professionell hjälp i form av konsulenter?
7. Gör handboken för ledningssystemet. T.ex. ISO 14001 med grundelementen samt vilka är "skall-kraven" i elementen som passar för företaget.
8. Vilka är processerna i företaget. Vem gör vad, när, varför och hur?
9. Ta miljöledningssystemet i bruk. Informera hela företaget samt ge behövlig skolning så att alla känner till kraven. Alla procedurer dokumenteras för att se att miljöledningssystemet är effektivt.
10. Intern revision. Före företaget ansöker om certifiering är det bra att göra en intern koll, revision.
11. Bedömning. Företaget kan låta ett certifieringsbolag göra en bedömning före ansökan om certifiering. Det är bra att göra det, då har företaget koll på alla delar i miljöledningssystemet. ISO 14001 kräver en förhandsbedömning.
12. Val av certifieringsbolag. Ett certifikat är vanligast i kraft tre år och granskas med sex till tolv månaders mellanrum. Certifieringsbolaget granskar att företaget uppnått de ställda kraven och att de gör ständigt förbättringar. Ständig förbättring är ledningssystemets nyckel.

(Sertifikaatit riippumaton tietokanava akkreditoituista sertifikaateista 2011).

2.4.3 Certifieringsbolag i Finland

FINAS, (Finnish Accreditation Service) är en finsk nationell ackreditationsorganisation. De bestämmer vilka bolag som får ge certifiering. De bolag i Finland som kan ge certifiering för ISO 14001-standarderna är DNV Certifikation Oy/Ab (Det Norske Veritas), Inspecta Sertifiointi Oy, SGS Fimko Oy, VTT Expert Services och Test World Oy. (FINAS 2011).

2.4.4 **Kostnad att införa ett miljöledningssystem**

Det kan vara svårt att uppskatta hur mycket det kostar att erhålla ett certifikat. Före certifiering kommer grovjobbet, dokumentering och skolning, det kräver en stor del av tid och resurser. Då företaget vill erhålla certifiering skall de vara i kontakt med ett certifieringsbolag. Olika kostnader för miljöledningssystem samt certifiering är:

- Arbetsmaterial, handböcker, lagstiftning och dokument m.m.
- Projektledarens arbetstid, gruppens arbetstid och den övriga personalens arbetstid.
- Konsultering
- Utbildning av personal. 1-2 dagar per anställd . Personer med nyckelbefattning som t.ex. intern revisor, inköpare och produktchef m.m. har någon dag extra skolning än de övriga.
- En revision (också känt som auditering) och certifiering kan pågå mellan 2-5 dagar. Företagets storlek inverkar även. Efter granskning, revision, kan även behövas om företaget inte klarat kraven.
- Ett ackrediterat certifieringsföretag kan i Sverige debitera ca 10000 kr per dag beroende på företagets storlek.

(Prevent Arbetsmiljö, 2008, 150).

Certifieringsbolaget Det Norske Veritas (DNV), Outi Jaakola (personlig kommunikation, 1.12.2011), har gett mig ett exempelerbjudande på vad det kunde kosta för ett litet eller medelstort finskt företag att certifiera sitt miljöledningssystem. Outi Jaakola nämner att det är svårt att ge ett exakt erbjudande då det finns så många olika faktorer som kan påverka det slutliga priset. Faktorer som påverkar priset är företagets bransch, företagen kan verka inom tillverkning, försäljning, packning logistik m.m. Branscherna är svåra att jämföra då det finns många olika faktorer som bör tas hänsyn till. Övrigt som påverkar priset är företagets storlek och företagets miljörisker. Priset för certifieringen av små och medelstora företag i Finland kan kosta, enligt Outi Jaakola, mellan 2822 euro och 11950 euro. Andra utgifter för certifieringen tillkommer också under den tid certifieringen är i kraft. Dessa kostnader utgör 30 % till 60 % av det totala priset för certifieringen.

2.4.5 ISO 14001 i Finland och i världen

Internationella organisationen för standardisering, ISO, samlar årligen in statistik över certifieringarna. Enligt Sari Sahlberg (personlig kommunikation, 17.10.2011) fanns det vid år 2009:s slut 1107 stycken certifieringar i Finland av ISO 14001. Uppgifterna är insamlade utav certifieringsbolagen som gett dem vidare åt IAF, International Accreditation Forum. Sahlberg nämner även att certifieringarna varierar mycket. En del är branschspecifika och andra företags- och organisationsspecifika. I slutet av år 2011 kommer det ut år 2010:s uppgifter.

Sari Sahlberg (personlig kommunikation, 17.10.2011), jobbar på Suomen Standardisoimisliitto, SFS, nämner att SFS och inte heller någon annan organisation samlar in någon statistik över certifierade företag, bolag och organisationer i Finland med ISO 14001. Ackrediterade certifieringsbolagen är dock skyldiga att hålla statistik över de certifierade företagen offentligt.

Statistik från 2009 visar att det fanns 223 149 certifieringar i världen av ISO 14001, mängden har dubblats på tio år. I Europa fanns det 89 237 certifieringar. År 2009 hade 159 länder i världen åtminstone ett certifierat företag/organisation i sitt land. Nykomlingar till år 2009 var Mongoliet, Kongo och Cayman Islands. De tio länderna som har mest certifieringar utav ISO 14001 är Kina, Japan, Spanien, Italien, Stor-Britannien, Syd-Korea, Rumänien, Tyskland, USA och Tjeckien. Kina är det ledande landet med certifierade miljöledningssystem i världen, ökningen av certifikaten är snabb i Kina. Östra Asien har en andel på 50,3 % utav certifikaten och Europa har en andel på 40 %. (ISO 2009).

Orsaken till att Kina och östra Asien har en så pass stor andel är antagligen att många företag flyttar sin verksamhet till Kina. Kina är även ett av de land som växer snabbast ekonomiskt.

2.4.6 EMAS

EMAS (Eco Management and Audit Scheme) är ett frivilligt miljöledningssystem för företag och organisationer. De företag som förbinder sig till EMAS-förordningen är sedan bundna till att följa dess regler. (Almgren & Brorson 2003, 13).

Med EMAS-förordningen förbinder sig företaget till att följa miljöskyddslagen, göra en offentlig miljörapport (miljöredovisning) och ständigt förbättra företagets miljöarbete. Standarden grundar sig på ISO 14001 ledningssystemet och miljörapportering, det passar för alla företag oberoende av storlek. Finlands miljöcentral registrerar de företag som har EMAS-förordningen och ett utomstående certifieringsbolag ger certifieringen, bestyrkningen. (Yritys-Suomi 2011).

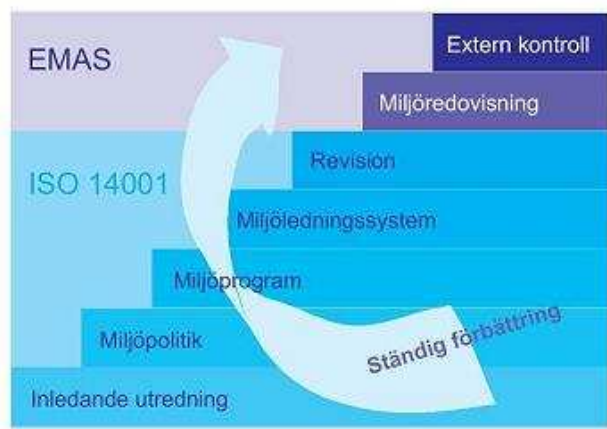

Bild 3

(Ympäristö 2011).

2.4.7 GRI

GRI, Global Reporting Initiative är en nätbaserad organisation som fungerar världen över och fungerar på frivillig bas. GRI:s huvudmål är att informera om företagets miljö, sociala och ekonomiska aspekter. Rapporten tar upp företagets hållbara aspekter, rapporteringsmodellen är lika för alla och är då lätt att jämföras med. Hållbarhetsrapporten är i en skriftlig form och företagen kan själva välja hur stort arbete de lägger ner på den. (GRI 2011).

GRI-rapporten görs i olika nivåer. Nivåerna är C, C+, B, B+, A samt A+, nivå C är då lägst. Företagen kan få ett + i den valda nivån om den har bestyrkts från en utomstående part. (GRI 2011).

En föregångare i Finland med samhällsansvarsrapport är Kesko Abp. De har redan gett ut elva stycken samhällsansvarsrapporter som grundar sig på GRI-modellen. Rapporten från år 2010 är av nivån A+. (Keskon yhteiskuntavastuun raportti 2010).

2.4.8 Sammanfattning av miljöledningssystem

Miljöfrågor väcker ofta starka åsikter. Miljöproblemen känns geografiskt långt borta samt mera som ett framtidsproblem som hotar de kommande generationerna. En del av personalen i företagen kan ha svårt i början att ta emot ändringar då företagen går in för en miljöorienterad verksamhet genom ett miljöledningssystem. Det sker hela tiden stora förändringar i omgivningen. Då företagen tar i bruk ledningssystem är det bra att ta det i mindre etapper, personalen ser förändringarna lättare och tar emot de nya utmaningarna bättre. Företagens samt organisationernas miljöarbete ger ofta ekonomiska inbesparingar, inbesparingarna som nås genom de uppställda målen är den gemensamma vinsten. Lagandan förbättras när man når målen och intresset för miljöfrågor känns mer relevanta när man jobbar med dem inom sitt eget företag. Ett miljöprogram i företagen ger en möjlighet till en positiv bild av företagets verksamhet. (Sarkkinen 2006, 112-113).

2.5 Miljöredovisning

Många stora företag väljer att sammanställa en miljöredovisning. Miljöredovisningen tar upp företagets miljöprestanda och miljöarbete. Miljöredovisningen innehåller i korthet företagets verksamhetsberättelse, miljöpolicy, mål och handlingsprogram. I miljöredovisningens rapport skall företaget även ta upp sina största miljöpåverkningar och om de lever upp till gällande miljölagar. Det är också bra att ta upp saker om miljöförbättringar, hurdana förbättringar som åstadkommits och framtidsplaner. Kostnaden kan bli ganska stor vid framställningen av en miljöredovisning. (Prevent Arbetsmiljö, 2008, 151-152).

Praxisen för hur miljöredovisningen skall struktureras och vad den skall innehålla är inte bestämd. Miljöredovisningen kan ha stora variationer. FN har ett förslag från år 1994 som lägger fram ett förslag på 50 uppgifter som skall ingå i företagets miljöredovisning. Företagen kan nämna miljöarbetet på följande sätt, *”vi strävar efter att så långt som möjligt redovisa resultatet av vårt miljöarbete i enlighet med internationella rekommendationer”*. Företagen kan ha en fristående miljöredovisning till årsredovisningen, miljörapport eller miljöbokslut. (Westermarck 1999, 18).

2.5.1 Miljöredovisning enligt EMAS-förordningen

De företag som förbundet sig till EMAS-förordningen skall enligt kraven som EMAS ställer göra en miljöredovisning. Kraven är till stor del liknande som de allmänna kraven enligt ISO 14001. Största skillnaden är att en EMAS-redovisning skall finnas och att den granskas av utomstående part. Med granskningen får företaget mer trovärdighet då det som skrivits är granskat och då även riktigt. (Prevent Arbetsmiljö, 2008, 152).

Enligt finska EMAS-förordningens anvisningar ska företaget utarbeta en miljöredovisning minst vart tredje år. Utomstående parten som kontrollerar redovisningen är en ackrediterad kontrollant. Miljöledningssystemet och miljöredovisningen kontrolleras och godkänns av kontrollanten. Arbetet kontrolleras även mellan åren, certifieringen av EMAS-miljöredovisningen gäller i tre år. Företag och organisationer som redan fått certifiering för sitt miljöledningssystem har lättare att få igenom en EMAS-kontroll för då behöver inte dubbelt arbete utföras utan endast en kontroll av miljöredovisningen. (Ympäristö 2011).

Bilden på sida 14 visar arbetsprocessen av EMAS.

2.5.2 Miljörapportering och miljöbokslut

Att publicera miljöuppgifterna kan vara ett strategiskt beslut för företaget. Nyttan som företaget får är inte enkelt att specificera i förväg och de är omöjliga att analysera genom kalkylering. Publicering av miljöuppgifter kräver liknande beslut av ledningen som då man inför ett miljöledningssystem. Företaget kan ha sina uppgifter i gott skick men miljöaspekterna behöver inte vara ordentligt utformade. Ur företagsledningens synvinkel kan miljörapportering vara ett bra ledningsverktyg. I miljörapporten kan då tas upp hur saker och ting skall verkställas och följas. Rapporteringen beskriver oftast miljöledningens åtgärder samt prestationer. Rapporten kan även ses från ett annat håll, miljörapporteringens kriterier kan styra och leda miljöledningssystemet och därmed ställa krav på miljöarbetet, på det sättet borde företaget nå sina mål och då även skapa en trovärdig bild utåt. (Niskala & Sjöblom 1999, 32).

Innan företaget bestämmer sig för att börja publicera sin miljörapport som bilaga till årsredovisningen eller som enskild miljörapport skall företagsledningen noggrant överväga vad man sätter sig in i. Fördelar och nackdelar skall avvägas, företaget gör sig mer offentligt med uppgifterna och om de slutar att göra miljörapportering kan det leda till minskad trovärdighet. För många företag kan miljörapportering samtidigt vara en god fortsättning på deras miljöledningssystem och en vidareutveckling av det. Om företaget redan har en certifiering av ISO 14001 miljöledningssystemet är det redan ganska lätt, då skall ledningssystemet skrivas ner till en rapport. (Niskala & Sjöblom 1999, 32).

Enligt Niskala och Sjöblom (1999, 42) kommer företagens kunder att i framtiden göra större köpbeslut om produkterna och varorna är miljömärkta samt om företagen är miljöorienterade. Produktens miljöfunktioner kan jämföras med dess andra funktioner, om det skall väljas mellan två olika produkter och om den ena har bättre miljöfunktioner så väljs den antagligen. Företagens image inom miljöfrågor kan påverka kundernas intresse för dem, negativt eller positivt. Har företaget varit med om en miljöolycka eller om de gjort någon större satsning för miljön? Det kan påverka kundernas intresse betydligt. (Niskala & Sjöblom 1999, 42).

Vid köp av vitvaror kan kunderna idag göra lättare köpbeslut då produktens energiförbrukning visas med olika energi klassificeringar.

Ur en investeringssynvinkel kan personen och företagen tänka på tre olika aspekter. Investerarna kan aktivt leta efter företag som är framgångsrika p.g.a. sitt miljöarbete och samtidigt undvika sådana som knappt jobbar för miljöfrågor. En liten andel av alla

investerare fokuserar på miljöinriktad verksamhet vid investeringar. Att undgå risker vid val av investeringsobjekt är dock ändå viktigare. Investerarna lägger då mer vikt på miljöhot, negativa händelser som kan framkomma vid miljöolyckor. (Niskala & Sjöblom 1999, 42-43).

2.5.3 Miljöarbete i finska kommuner

I denna underrubrik har jag tagit upp lite information över hur många kommuner i Finland som gör miljöredovisning i form av miljöbokslut.

Kommunförbundet (2010, 5) har gjort en undersökning 2008 om hur kommunerna arbetar med miljöfrågor och miljöaspekter. I undersökningen deltog 218 kommuner vilket var en svarsprocent på 66 %. Åländska kommunerna deltog inte i undersökningen. Det framkom i undersökningen att 13 kommuner tillämpar ISO 14001 miljöledningssystemet och att en kommun har det under beredning.

År 2005 och år 2008 var antalet tillsammans lika mycket angående dem som tillämpar och bereder miljöbokslut, totalt 34 kommuner. År 2008 tillämpade 26 kommuner miljöbokslut och 8 kommuner hade miljöbokslut under beredning. (Finlands Kommunförbund 2010).

2.5.4 Miljörapporteringen i bokföringen

Bokföringsnämndens anvisningar för miljöaspekter i bokslut är stort och omfattande. I denna underrubrik kommer jag att ta upp lite vad det handlar om.

Information om miljöbokslut och hur det skall göras finns i bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut från 2006. Bokföringsnämndens anvisning utgår från Europeiska gemenskapernas kommissions rekommendation om redovisning, värdering och lämpande av upplysningar angående miljöaspekter i företagets årsbokslut och förvaltningsberättelser. Miljörisker och miljöförpliktelser reds ut på ett likadant sätt för alla, jämförelsen mellan olika företag underlättar då, statistik jämförelsen är då lättare. Miljöaspekterna skall ge en riktigt och en tillräcklig bild av den bokföringsskyldiges ställning. Syftet med anvisningen är att ge handledning för dem som måste uppfylla kraven att ge ut informationen. Det finns inga separata internationella bokslutsstandarder för hur man skall upprätthålla rapportering av miljöfrågor. IFRS (International Financial Reporting Standards) innehåller ändå bestämmelser om bokföring, redovisning och hur publicering av miljöfrågor skall göras.

(Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 2006, 4).

De företag som enligt 3 kapitlet 1 § 5 momentet i bokföringslagen (1336/1997) skall utföra en verksamhetsberättelse kan då i den ta upp saker angående miljöaspekter. I verksamhetsberättelsen skall man på ett objektivt och ett heltäckande sätt ta upp verksamhetens omfattning och bedöma de mest betydande riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt övriga faktorer som påverkar den bokföringsskyldiges verksamhetsutveckling samt den ekonomiska utvecklingen. Miljöfaktorer som anknyts till verksamhetens risker samt framtida ekonomiska miljöpåverkningar kan då ha betydelse. (Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 2006, 7).

Följande saker rekommenderar bokföringsnämnden att anges i årsbokslutet:

- *verksamhetsprinciper och miljösystem i anknytning till miljöaspekter kring den bokföringsskyldiges verksamhet;*
- *betydande miljöaspekter och förbättringar inom de viktigaste delområdena för miljöskydd;*
- *nivån på miljöskyddet i förhållande till existerande krav på miljöskyddet samt krav som man har kännedom om;*
- *uppgifter om nivån på miljöskyddet för sådana miljöskyddsaspekter som är betydande med tanke på verksamhetens karaktär och storlek;*
- *förhållandet mellan miljöuppgifter som har presenterats i verksamhetsberättelsen och den bokföringsskyldiges övriga rapportering om miljöfrågor.*

(Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 2006, 7).

Miljöutgifterna skall redovisas på prestationsbasis som kostnad för den räkenskapsperiod det uppstår. Miljöutgifter som kan redovisas är:

- kostnader för anskaffning av energi, material och vattenförbrukning
- kostnader för övervaknings kontroller och uppföljning
- underhållskostnader av apparater
- kostnader för miljöskyddsåtgärder
- kostnader av utomstående kontroller som granskar miljöskyddet
- kostnader från avfallshantering

- kostnader för forskning och utveckling som främjar förbättringsprojekt av miljöskyddandet
- övriga kostnader som t.ex. miljöskador, avfallsskatter m.m.

(Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 2006, 11-12).

Det är frivilligt för företaget att publicera en frivillig, separat miljö- och samhällsansvarsrapport. Uppgifterna som ingår i den separata rapporten skall överensstämma med samtliga uppgifter som framgår i bokslutet och verksamhetsberättelsen. (Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 2006, 8).

2.5.5 Miljörapportering, framtidens utmaning

Företagen måste i framtiden börja lägga mer uppmärksamhet på att hantera miljöfrågor. Det blir allt vanligare att börja hantera miljöfrågorna och att göra miljörapportering. Allt fler företag, olika intressenter och myndigheter börjar lägga mer vikt på hur företagen hanterar miljöfrågorna och hur de tänker förbättra sin verksamhet. Företagens miljöorientering blir allt mer en konkurrensfaktor och kan samtidigt höja företagets värde. Då intressenterna även blir allt mer miljömedvetna kräver de en större utredning av företagen, företagen måste börja och göra ett allt mer detaljerat miljöarbete. Miljöfrågorna får en större betydelse för företagets balans och dess trovärdighet samt för hur företaget kommer att klara sig i framtiden. I framtiden är det även lättare att utvärdera företagens miljöaspekter ur en ekonomisk synvinkel. (Niskala & Sjöblom, 1999, 68-69).

2.5.6 Miljörevision

Miljörevision är ett ganska nytt begrepp inom företagen. Miljörevisionen har uppkommit med den vanliga revisionen som förebild. Med miljörevisionen får ledningen ett instrument för att kunna försäkra sig om att miljöarbetet fungerar som det är tänkt enligt miljöpolicy. Miljörevision i sig innebär en kvalitetskontroll ur en miljösynpunkt, miljöaspekter som omfattar utsläpp till luft och avfall. Indirekta aspekter som produkternas och tjänsternas miljöpåverkningar utreds, hurdana risker har företaget ur miljöns synpunkt. (Almgren & Brorson, 2003, 29). Ett annat mål med miljörevision är att öka takten på företagets miljöarbete samt att hjälpa ledningen och förmännen att förstå lagstiftningen och hur miljöarbetet fungerar. (Almgren m.fl. 1999, 63).

För att miljörevisionen skall kunna fungera effektivt måste den få företagsledningens hela stöd. Miljörevisionsgruppen måste ha professionell kompetens samt vara objektiv. Revisionsrapporten görs även skriftligt (Almgren m.fl. 1999, 62). Revisionen utförs av en eller flera oberoende experter, de gör arbetet enligt etiska regler och allmänna bestämmelser som hör till god revisionssed. (Almgren & Brorson, 2003, 30).

För en person som gör extern revision krävs det ett personligt certifikat. Personcertifikatet heter ISO 19011. För att få examen som miljörevisor är det ett ganska krävande förfaringsmoment, skriftliga prov och en bedömningspanel ingår i examensprocessen. För att kunna ansöka om certifieringsverifikat skall personen ha utbildning inom ämnet samt arbetserfarenhet inom miljöområdet. (Almgren & Brorson, 2003, 47).

Företagen behöver inte ha ett infört miljöledningssystem, t.ex. ISO 14001 för att kunna ansöka om miljörevision. Det kan vara viktigt för företaget att få reda på om de uppfyller lagstiftningen med hjälp av en utomstående miljörevision. Miljörevisionen kan då omfatta en granskning av att den gällande lagstiftningen följs och kartlägga situationen gällande säkerhet, arbetsmiljö och den yttre miljön. Företaget kan också göra revisionen för att vara säkert på att miljöpolicyn följs. Med revisionen kan företaget identifiera eventuella problem samt risker och bevisa att miljöaspekterna är i underkontroll. (Almgren m.fl. 1999, 63).

De företag som redan etablerat ett miljöledningssystem kan med hjälp av miljörevisionen verifiera att systemet är korrekt infört och hålls uppdaterat. Med hjälp av revisionen kan företaget även identifiera brister som kan förbättras. För företag som ännu inte har miljöledningssystem eller har det bristfälligt kan revisionen fungera som en start och hjälp att börja införa ett miljöledningssystem. (Almgren m.fl. 1999, 63).

Miljörevisionens tre faser kan urskiljas på följande sätt:

- Planering
- Granskning (insamling samt utvärdering av informationen)
- Rapport (förslag på förbättringar och kartläggning av situationen)

En fjärde fas som inte ingår i själva revisionen är uppföljning. Företaget skall följa upp till kraven samt de uppställda förbättringars mål för att kunna fullfölja sitt miljöarbete. (Almgren m.fl. 1999, 62).

Revisionsrapporten skall göras ansvarsfullt och den skall redovisa vad som har granskats och vilka iakttagelser som gjorts. Slutsatser och rekommendationer skall framkomma. Uppgifterna skall granskas kritiskt och slutsatserna skall även kunna verifieras. Revisionsrapporten skall innehålla en inledning och en sammanfattning med vad som har gjorts och skall göras. (Almgren m.fl. 1999, 93).

3 Empiri

Till den empiriska delen hade jag valt som undersökningsmodell en kvalitativ undersökning, intervjuer. Till intervjun har jag valt ut tre stycken företag/organisationer i Raseborg som har en anknytning till miljöledningssystem eller som själva har ett sådant. De företag som jag har valt är Yrkeshögskolan Novia som har ett miljöledningssystem av ISO 14001 samt kvalitetssystem av ISO 9001 och de båda är certifierade. Ekenäs Energi har inte ett certifierat miljöledningssystem men de jobbar enligt ett eget miljöledningssystemet, de har istället ett certifikat av Finlands naturskyddsförbund som har beviljat dem ett EKO-energimärke. Celsa Steel-service Oy har ett miljöledningssystem av ISO 14001 samt kvalitetsledningssystem ISO 9001, båda är certifierade. Det är intressant att jämföra dessa tre då de alla jobbar inom lite olika områden, men ställer upp ett miljöledningssystem. De personer jag har intervjuat är enheternas miljöansvarspersoner.

Novia och Celsa Steel-service är inte de enda inom Raseborg som har ett certifierat miljöledningssystem, ISO 14001. Andra företag och organisationer som har ISO 14001-certifiering i Raseborg är Ifö Sanitär AB (IDO) samt Axxell utbildning Ab. Utanför Raseborg finns det flera företag med certifikat för miljöledningssystem. I Hangö finns det betydligt mer än i Raseborg och det kan säkert lätt förklaras med att där är mer industriverksamhet. Informationen gällande vilka företag som har certifiering har jag hittat via de olika certifieringsbolagens sökmotorer.

I tidigare forskning inom ämnet miljöredovisning har det gjorts en observationsundersökning av de finska börsnoterade bolagen och hur de jobbar med miljöfrågor (Miljöredovisning – Miljöarbete i finländska börsbolag). Jag vill då mer konkret gå in på hur miljöarbetet ser ut inom Raseborg.

3.1 Utformning av intervju

Frågorna till enkäten är ställda så att alla tre företag kunde besvara dem i mån av möjlighet. Då kan jag lättare göra jämförelser mellan dem. Det är ändå ganska svårt att göra jämförelser då de alla tre är inom olika branscher.

Enkäten tar upp allmänna saker om miljöledningssystem. Miljöledningssystemet har en större vikt i intervjun. Miljöredovisning och miljörevision tas även upp, men inte lika stort.

Frågorna fungerar mer som grundpelare och skall då ta upp ämnet mer allmänt. Frågorna blir mer individuella då de är inom olika branscher. Intervjuerna gjordes under vecka 45 och 46. Intervjufrågorna finns som bilaga i slutet av examensarbetet.

3.2 Intervju med Maria Söderström, Yrkeshögskolan Novia

Första intervjun som jag gjorde var med Maria Söderström som är inriktningsansvarig lektor för miljöplanerarna och miljöansvarig på Yrkeshögskolan Novias (Novia) enhet i Raseborg. Novia har verksamhet på fyra orter i Svenskfinland med ca 4000 studeranden och en personal på ca 400 anställda.

Maria Söderströms uppgift som miljöansvarig är att följa upp målen för Raseborgs enhet. Hon ansvarar också för att göra en halv- och helårsrapport om miljöarbetet. Arbetet som Söderström gör för att följa upp miljöledningssystemet samt miljöarbetet är uppgjort så att det skall omfatta 50 timmar av hennes arbete som på ett helt år är 1600 timmar. Det ansåg hon vara för lite, då miljöarbetet ändå är ganska stort. Tidigare erfarenhet angående miljöarbetet har hon fått via sin föregående arbetsgivare, på den arbetsplatsen körde de igång ett miljöledningssystem och hon var med om att göra upp det.

Novia har ett stort intresse för miljöledningssystem och de har även ISO 14001-certifiering. Novia bildades år 2008 genom en sammanslagning av Yrkeshögskolan Sydväst (Sydväst) samt Svenska Yrkeshögskolan. Sydväst började redan år 1999 med att införa ett miljöledningssystem, Sydväst verkade då även i Ekenäs. Novia har god erfarenhet av miljöledningssystem ända från föregångaren Sydväst. Sydväst fick i tiderna sitt miljöledningssystem certifierat år 2004. Nu är hela Novia certifierat inom miljöledningssystemet samt inom kvalitetsledningssystemet ISO 9001. Novia har en ganska stark miljöpolicy som sätter de studerande i centrum. Hållbar utveckling är även starkt poängterad i policyn och man vill medverka starkt inom de lokala och regionala utvecklingsprocesserna.

Direkta krav på kunderna ställs inte, men utbildningsstyrelsen ställer krav på att det skall finnas ett kvalitetsledningssystem i någon form. Novia har slagit ihop sitt miljölednings- samt kvalitetsledningssystem till ett paket och kallar det för kvalitetsledningssystem. Några krav på miljöledningssystem finns det inte från någon part men det ger istället ett större mervärde för hela organisationen. Novia försöker också ställa krav mot sina underleverantörer, ett exempel som är under diskussion är skolans matsal. Matsalen sköts av Amica, de säljer kaffe i pappersmuggar och det producerar en massa avfall, enligt

Söderström kunde Novia då ställa ett större krav mot dem. En större sak som hela Novia har som motkrav är att de tänker mer på hållbar utveckling vid upphandling. Då paper skall upphandlas skall det vara v miljömärkt.

Novia vill jobba med miljöfrågor för man anser det vara viktigt att föra fram miljörelaterade frågor. De studerande får även en större kunskap angående miljöfrågor då skolan är insatt i miljöfrågor. Inom organisationen är campus Raseborg starkast med miljöarbetet då Raseborgs enhet är Yrkeshögskolan Novias miljöcampus, det finns ett stort kunnande om miljöfrågor på campus Raseborg. Novia vill höja sin "image" med miljöledningssystemet och då hela organisationen är miljöcertifierad kan det även enligt lektor Söderström locka studerande till Novia då organisationen är insatt i miljöfrågor. Novia vill även visa utåt att skolan är aktiv inom miljöarbetet genom att använda det i marknadsföringssyfte. Det tas tydligt fram att skolan är aktiv inom miljöarbete, berättar Maria Söderström.

Som tidigare nämnts började Novias föregångare Sydväst jobba med miljöledningssystem och med hjälp av miljöledningssystemet ville de höja sin "image" som föregångare med miljöledningssystem. Maria Söderström nämnde att Sydväst i tiderna var den första Yrkeshögskolan med certifierat miljöledningssystem i Norden. Som första förbättringsprojekt hade Sydväst att förbättra avfallshanteringen. Det var lätt att börja med det, för alla var involverade i avfallsfrågor.

Novia följer upp miljöledningssystemet med interna kontroller. Novia har en heltidsanställd person som jobbar som miljösamordnare. Externa kontroller görs med nio månaders mellanrum och det är då alltid någon enhet som blir kontrollerad. En kontroll görs dessutom ändå vart tredje år på varje enhet. Men en ständig förbättring kan inte pågå evigt. Det går inte att förbättra så mycket mer men att upprätthålla och övervaka att det görs. Söderström berättade att då avfallshanteringen var färdig nådd började Novia gå in på energisparsamhet. Hållbar utveckling har även integrerats i studieplanerna. Då dessa mål är nådda tycker Söderström att Novia kunde gå mera in på de sociala aspekterna i hållbar utveckling. En stor utmaning med att kontrollera att förbättringsprojekten framskrider är mätbarheten. Hur man mäter de olika sakerna är inte alltid så lätt. Utomstående konsulenter används inte direkt då Novia har en egen miljösamordnare men i tiderna när Sydväst började med miljöledningssystem användes det säkert konsulenter.

Då ny personal anställs får de ett introduktionsprogram om Novias kvalitetssystem. Med introduktionsprogrammet får de då den information som krävs så att de känner till hela

organisationens miljöledningssystem. Söderström nämner att alla känner till att det finns ett miljöledningssystem. Novia har som tidigare nämnts både miljöledningssystem och kvalitetsledningssystem certifierat, kvalitetsledningssystemet kom med från Svenska Yrkehögskolans tid och det har sedan tagits i bruk för hela Novia. Maria Söderström tycker att det går helt bra att ha de integrerat och att båda har en liknande plan för att bygga upp ledningssystemen.

Vi diskuterade även hur personalen har tagit emot miljöledningssystemet. Som tidigare nämnts är hela personalen insatt och de känner till miljöledningssystemet idag. Då det togs i bruk var det ganska nytt men de vet bra vad det handlar om idag. Personalen är även intresserad av att jobba för miljön.

Novia blev på våren 2011 granskad av revisorer för både miljölednings- och kvalitetsledningssystemet och fick fortsatt certifiering. Certifieringarna är i kraft tre år framåt, ända till år 2014. Kostnaden att införa de båda ledningssystemen är ganska höga. Enligt Söderström är Novias kostnad för att upprätthålla båda ledningssystemen samt personal som jobbar med dem 1-2 % av årsomsättningen. 1-2 % är ungefär mellan 300 000 € och 600 000 € per år. Alla fyra enheter har en miljöansvarig och kvalitetskoordinator. Miljösamordnaren jobbar på heltid med miljöledningssystemet, en kvalitetschef finns det också. Ledningen lägger även ut arbete med Novias kvalitetssystem. En stor kostnad uppstår då certifieringsbyrån gör kontrolleringar.

Novia gör en miljöredovisning. I årsberättelsen finns en miljörapport. Söderström ansvarar även på Raseborgs campus för att göra miljörapportering för enheten, den rapporten används internt. Någon speciell modell har hon inte använt sig av då hon gjort rapporten för ledningen. Novia har inte tänkt gå vidare med miljöredovisning och införa EMAS. GRI begreppet var obekant för Söderström.

Novia tar upp sitt miljöarbete i årsberättelsen. På campus Raseborg brukar Söderström även lägga upp diagram på anslagstavlan över hur Novia i Raseborg har förbättrat med energibesparing som exempel.

Extern revision av miljöarbetet har det inte gjorts. Söderström poängterade att alla som jobbar enligt miljöledningssystem ändå måste följa lagstiftningen för miljön.

Angående miljörisiker som finns för Raseborgs campus är de ganska små. Miljöhotande saker är förvaring av bränsle för motorsågar samt laboratoriet, som har olika kemiska ämnen. Risken är ändå liten och det är inte särskilt troligt att Novia kunde orsaka någon

större risk för regionen. Novia har ett bra samarbete med lokala aktörer för att jobba för miljön på orten. Forsknings- och utvecklingsinstitutet Aronia finns i samma byggnad som Novia i Raseborg. Med dem görs det mycket samarbete. Inom regionen finns det enligt Söderström få risker, som exempel nämnde hon nedsmutsning av vattnet av industrierna. En sak som hon tycker att har förbättras är trafiken på våra vägar, tungtrafiken och transporter av farliga ämnen har minskat enligt henne.

Lektor Söderström tycker att hon har lärt sig massor av Novias miljöinriktade verksamhet då hon jobbar som miljöansvarig på campus Raseborg. Att få vara med och förbättra olika delområden är också intressant. Som råd för personer som är intresserade av att lära sig mer om miljöfrågor och miljöledningssystem nämner hon att en bra början är att läsa litteratur om ämnet. Om man vill lära sig mer om miljöledningssystem kunde man skriva en handbok om hur man gör ett miljöledningssystem i företag, det kunde vara ett alternativ till examensarbete.

Till slut frågade jag hur Maria Söderström ser på framtiden och om hon tror att miljöfrågor blir viktigare. Söderström tror inte det blir så mycket viktigare men ämnet kommer att hållas lika aktuellt i framtiden.

3.3 Intervju med Frank Hoverfelt, Ekenäs Energi

Ekenäs Energi är ett energibolag i västra Nyland som ägs av Raseborgs stad. De har inte ISO 14001-certifiering. Jag valde dem ändå till intervjun för att de är en lokal aktör som har miljövänligt producerad el. Ekenäs Energi har 30 anställda och deras omsättning är ungefär 16 miljoner euro. Verksamhetsområdet är Raseborg. Intervjun gjordes med Frank Hoverfelt som är produktionschef och till utbildning diplomingenjör.

Till Hoverfelts uppgifter som produktionschef hör att han ansvarar även för miljöfrågorna. Mest handlar det om att se till att lagarna följs inom miljötillstånd samt att ansvara för produktionen. Arbetsinsatsen för miljöfrågor är inte så stor per år, det handlar om ungefär 1-2 arbetsveckor per år. Det kunde vara mer arbete uppgjort för miljöfrågor, men då hinner man inte med de övriga uppgifterna konstaterade Frank Hoverfelt. Arbetsuppgifterna är nya med att ansvara över miljöfrågor, som tidigare erfarenhet har Hoverfelt jobbat med ett miljöklimatprojekt.

År 2000-2001 började Ekenäs Energi göra ett större utredningsprojekt. Efter det gjordes det en kartläggning av miljöaspekter i produktionen. Det används som ett verktyg för att följa upp produktionen. År 2000, då arbetet började med utredningsprojektet, hade man ett miljöledningssystem som grundade sig på ISO 14001. Miljöledningssystemet är inte idag lika aktuellt. Ekenäs Energi har ändå en miljöpolicy på sin hemsida och de vill jobba för en hållbar utveckling. Några krav från kunder angående miljöledningssystem finns det direkt inte och inga motkrav heller. Ekenäs Energi har blivit certifierad av Finlands naturskyddsförbund och fått ett EKO-energimärke. Ekenäs Energi har då EKO-el och EKO-fjärrvärme. Fjärrvärmens produceras av skogsflis som kommer från regionala skogar, alla kunder i Ekenäs har automatiskt EKO-fjärrvärme. EKO-el produceras av vindkraft samt av en ångturbin i biokraftverket. EKO-energin är baserad på koldioxidutsläpp.

Ekenäs Energi jobbar med miljöfrågor på ledningens initiativ. Även Raseborgs stad som ägare vill jobba för lokalt producerad energi. Ekenäs Energi använder bioenergi (flis) och miljövänligt bränsle. Frank Hoverfelt nämner även att det finns intresse i denna tid att producera miljövänlig energi och Ekenäs Energi vill vara med i det. Biobränslen kommer från regionen och sysselsätter samtidigt flera personer.

Vi diskuterade om ifall Ekenäs Energi jobbar med miljöfrågor för kundernas skull. Kunderna har allt mer krävande miljövärderingar och deras värderingar ökar också. Om kunderna inte skulle uppskatta det, då skulle kanske inte heller Ekenäs Energi jobba lika

mycket för EKO-energin. Det ger även en klar konkurrensfördel att ha EKO-energi. Ekenäs Energi har inte mycket marknadsföring men de har EKO-energimärket samt på hemsidan finns det information om miljöaspekter. Bioenergin börjar redan vara ganska känd bland befolkningen i Ekenäs och övriga Raseborg.

Miljöledningssystem blev kända år 2000-2001 då man införde utredningsprojektet och gjorde kartläggningen av miljöaspekter. Samtidigt byggdes även en ny anläggning som krävde miljötillstånd och då blev man även mer bekant med miljöfrågor. Hoverfelt nämnde att miljöloven automatiskt gör att man måste lägga sig mer in i miljöfrågor. Då Ekenäs Energi inte idag har ett miljöledningssystem eller har en certifiering är det lite svårare att följa några större förbättringsprojekt. Hoverfelt gör ändå interna rapporteringar, han jobbar systematiskt med dem. Rapporteringarna kunde även bli mer systematiska och mer kontinuerliga. Rapporten är Excel baserad. Ekenäs Energi använder utomstående konsulenter som gör olika prover av grundvatten, ytvatten samt av rökgaskondensatorn. Olika laboratorieprov görs också. Proverna som konsulenterna gör är lagbaserade och några prov som de gör är frivilliga.

Hela personalen på Ekenäs Energi vet om att de har ett miljöverktyg som de jobbar med. Hoverfelt nämner även att det aldrig har varit ett problem att uppfylla kraven som lagen ställer upp, några konkreta problem har då inte riktigt funnits. Då verktyget togs i bruk gick det ganska sakta framåt, inga större ändringar har skett sedan det.

Jag frågade Hoverfelt om de har intresse av att ta i bruk ISO 14001 samt ISO 9001, de har diskuterat det, men kommer inte för tillfället att göra det. Ett mervärde skulle det finnas i det, men arbetet är för stort jämfört med mervärdet. Personalen uppskattar miljöaspekterna som kommer fram genom att de använder regional energi i produktionen. Personalen tycker om det miljövänliga tankesättet.

EKO-energimärket som Ekenäs Energi har är i kraft ett år åt gången och granskas då varje år. De rapporterar hur mycket de har sålt av den EKO-energibaserade fjärrvärmen samt av elen och det får inte överstiga vad de egentligen producerar, de kan endast sälja en viss kvotandel. EKO-fjärrvärme finns endast i Ekenäs.

Att införa ett miljöledningssystem samt att certifiera det idag skulle vara en alltför stor kostnad. Arbetsmängden som det skulle kräva är för stor och de har även många andra projekt på gång för tillfället, personalen skulle inte räckta till heller. Ekenäs Energi har inte heller haft några problem med miljöfrågor och det finns inte ett direkt behov idag. Ekenäs

Energi har inte heller som intresse i dagens läge att börja med EMAS-redovisning. Nu räcker det bra med de interna rapporteringarna. EMAS är ändå lite känt men GRI-begreppet är dock ganska nytt. Något större intresse finns det inte heller nu att börja med miljöredovisning för utomstående parter. Det som är lagstadgat görs. Kunderna frågar inte heller om det.

Ekenäs Energi berättar ändå aktivt om sitt miljöarbete på hemsidan samt med broschyrer om EKO-certifieringen av elen och fjärrvärmens. Miljörapportering eller miljöbokslut görs det inte heller i årsberättelsen eller i bokslutet. I ett kort stycke nämns det om miljöarbetet. Kundernas intresse blir kanske i framtiden större angående miljörapportering och miljöbokslut. Kundernas intresse kan till en viss del påverka om Ekenäs Energi hade en miljörapport tror Hoverfelt, han menar ändå att kunderna känner till att de jobbar med miljöfrågor och bioenergi.

Ekenäs Energi har inte gjort en miljörevision av en utomstående part. Myndighetskontroller görs av ELY-centralen. Miljöarbetet kontrolleras med hjälp av de interna kontrollerna och med hjälp av EKO-certifieringens krav.

Under intervjun kom det tydligt fram miljöfrågor, när vi pratade om riskhantering. Riskhanteringen är mer systematisk uppgjord än själva miljöfrågorna. Anläggningarna har en omfattande riskkartläggning och planer för hur de skall hanteras. Miljöriskerna och hur de bör åtgärdas ingår i deras riskkartläggning. De flesta riskerna är ändå regionala. Anläggningen i Ekenäs är belägen på grundvattenområde. Risker som finns vid anläggningen i Ekenäs är oljeutsläpp, buller, damm, lukt, mögel samt insekter. Riskerna följs upp med miljötillståndslagen samt insektslagen samt olika mätningar görs. Mer regionala risker finns enligt Hoverfelt vid storskalig industri. Hangö-området har ett större riskproblem.

Diplomingenjör Hoverfelt har lärt sig mycket om miljöfrågor då han tog över uppgifterna och då har han även kommit mer konkret in i ämnet. Han poängterar även att man måste förstå dem också.

Som råd för personer som vill lära sig mer om miljöinriktad verksamhet kunde man vara i kontakt med miljöorganisationer samt bekanta sig mer med litteratur. Viktigaste är ändå att man funderar på sin personliga konsumtion som individ och man kan själv påverka det genom att sätta sig in i hur varorna man använder produceras.

I framtiden tror Hoverfelt även att miljöfrågor blir viktigare.

3.4 Intervju med Dick Skogberg, Celsa Steel-service Oy

Sista intervjun hade jag med Dick Skogberg på Celsa Steel-service Oy som är i Åminnefors, Raseborg. Celsa Steel-service Oy (Celsa) jobbar med armeringsjärn, de köper in och säljer det sedan vidare till andra företag. Celsa ägs av Celsa Nordic Reinforcing AS som sen igen ägs av moderbolaget som är från Spanien. I Finland har Celsa 100 anställda varav 70 är i Åminnefors, de övriga verksamhetsplatserna finns runtomkring i Finland. Dick Skogberg fungerar som logistikchef på Celsa, han ansvarar även för inköp och som miljöansvarig på enheten i Åminnefors. Till utbildningen är Dick Skogberg tekniker och han har jobbat i 42 år på samma arbetsplats men Celsa har haft olika namn under åren.

Skogberg ansvarar för miljöfrågorna på enheten i Åminnefors. Det arbetas inte på något märkvärdigt sätt med miljöfrågorna enligt honom för de är redan så inkörda och känns så vardagliga i processen. De har olika planer, t.ex. en avfallsplan samt miljölov för hamnen. Arbetsmängden som läggs på miljöfrågor och miljöledningssystemet är svåra att beräkna nämner Skogberg för de är hela tiden med i det vardagliga arbetet. Celsa har även en kvalitets- och utvecklingschef som har huvudansvaret för miljö- och kvalitetsledningssystemet, han är stationerad i Esbo.

Celsa har ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 och det är certifierat av Inspecta. Intresset för att ta i bruk miljöledningssystemet har varit helt frivilligt. Skogberg nämnde att det var lätt att ta i bruk för de har ändå en så pass småskalig verksamhet då de köper och säljer armeringsjärn. Fast de är ett industriföretag har de inga stora utsläpp i jämförelse med andra industrier. Celsa har en miljöpolicy som finns på deras hemsida, kort tar den upp att de är aktiva inom miljöfrågor samt att alla anställda känner till deras miljöledningssystem. Deras armeringsjärnsbehandling (stål) kräver inte miljöledningssystem. Det var helt frivilligt från ledningens sida att ta i bruk det, Skogberg nämner även att en god företagsledare vill vara med och påverka framtiden och då vill Celsa även visa en god förebild. Kunderna ställer inte några krav på att de borde ha ett certifierat miljöledningssystem. De ställer heller inga större krav mot sina kunder. Armeringsjärnen fraktas med båt från Norge till Åminnefors och fraktbolagen har oftast något miljöledningssystem. Det är även svårt att kontrollera om fraktbolagen har det, för de kan sedan i sin tur använda andra underleverantörer. Det som ställer större krav på deras verksamhet är att de har ett kvalitetssystem av ISO 9001. Produkterna måste vara av god kvalitet samt de testas även av myndigheter för deras armeringsjärn används i stora byggnader runtomkring i Finland. Kvaliteten skall vara av högsta grad.

Celsa har inte fått någon ekonomisk nytta med certifieringen, det har bara varit frivilligt att ta det i bruk. Celsa berättar att de har certifikat av miljöledningssystem för sina samarbetspartner samt åt kunderna. På hemsidan står det även om deras miljöarbete, där finns även olika jämförelsetal.

Celsa har från år 2004 haft ett miljölov för sin hamn, från hamnen transporterar de med egna lok (tåg) upp till hallarna för att vidareproducera armeringsjärnen eller för vidare transport. De hade även alla andra miljöaspekter i god ordning samt ISO 9001 från förut, så det kändes relevant att ansöka om certifiering för miljöledningssystemet. Celsa följer upp sitt miljöledningssystem med interna kontroller som görs av Skogberg samt av deras kvalitets- och utvecklingschef. De saker som måste förbättras skall korrigeras med ett slutdatum, de gör upp korrigeringsåtgärder. Utifrån görs det även kontroller en gång per år av certifieringsbolaget som gör deras auditering (certifiering).

Hela personalen känner till deras miljöledningssystem och vet hur de skall jobba för att vara miljömedvetna. Då det kommer nya arbetstagaren får de ett introduktionsbrev där det står om Celsas miljöpolicy. Sommararbetaren får även kännedom om frågorna vid ett allmänt infotillfälle. Enligt Skogberg känner personalen bra till deras miljöledningssystem för det fungerar bra på sidan om av deras dagliga verksamhet. I kontoret har de flera olika avfallskärl för diverse avfall, de sorterar allt. Det är svårt att tänka djupt på miljöfrågor för personalen när allt är i god ordning. Skogberg nämner även att det låter lite för bra med tanke på deras miljöledning.

Då Celsa är ett servicecenter som köper och säljer så finns det inte så stora saker som kan förbättras. Till den dagliga verksamheten hör då mest att ta hänsyn till miljön samt jobba enligt miljöloven samt andra myndighetskrav. Då varorna transporteras vidare med lastbilar är de alltid med fullastade vagnar. Det minskar även på kilometrarna för bilarna samt utsläppen när logistiken planeras väl.

Celsa har som tidigare nämnts både ISO 14001 samt ISO 9001. ISO 9001 ställer större krav på deras verksamhet och det är även ett måste inom deras bransch att ha den certifieringen. Det var ganska lätt att ta båda i bruk när uppbyggnaden följer en liknande stomme med liknande ”skall-krav”.

År 2008 fick Celsa sitt certifikat för ISO 14001 och det granskas varje år av Inspecta som är ett av de bolag som får ge certifiering i Finland. ISO 9001 har de redan haft i nästan 20 år.

Enligt Skogberg har det inte varit någon stor kostnad att ta miljöledningssystemet i bruk när allt redan är i så gott skick. Det är Skogberg som miljöansvarig i Åminnefors samt deras kvalitets- och utvecklingschef som sköter om miljöledningssystemet i Åminnefors, kvalitets- och utvecklingschefen ansvarar även för de andra enheterna i Finland. För andra företag kan det säkert påverka ekonomiskt att ta i bruk ett miljöledningssystem men det beror mycket på företagets storlek samt verksamhet nämner Skogberg.

Celsa har inga planer på att ta steget vidare och börja med miljöredovisning eller att ta i bruk EMAS. GRI är inte bekant för Skogberg. Som bäst har Celsa heller inget större intresse att göra en miljöredovisning men de viktigaste sakerna nämns ändå i deras verksamhetsberättelse. De publicerar ingen miljörapport eller ett miljöbokslut. På hemsidan berättar de om sin verksamhet angående miljön. Något intresse bland kunderna för miljöredovisning finns heller inte, tror Skogberg. Det finns så lite att rapportera när det inte finns några stora energislukande ugnar som exempel. Rapportering görs som exempel endast åt myndigheter om hamnverksamheten samt åt PYR (pakkausalan ympäristörekisteri), åt PYR meddelas det hur mycket packningsmaterial som används.

Miljörevision finns inte heller i planerna. Man kontrollerar att miljöarbetet fungerar med interna kontroller samt med de externa auditeringarna när certifieringsbolaget granskar dem årligen.

Riskerna är ganska små enligt Skogberg. De har en riskkartläggning och så finns det en räddnings- och säkerhetsplan. Försäkringsbolaget gör även granskningar över att allt är i ordning. Oljetankarna som finns på området granskas även. Ifall det skulle hända någon olycka i hamnen har de oljebommar. I regionen finns det inte så stora risker när industrierna är ganska små enligt Skogberg.

Det han har lärt sig om miljöinriktad verksamhet har han lärt sig via sin arbetsplats samt via arbetsuppgifterna. Varje dag lär man sig alltid något nytt. Inställningarna till miljöfrågor har också ändrats genom tiderna. Nuförtiden är alla mer medvetna om att det måste göras något, de kommande generationerna vet mer om dagens miljö saker än de äldre, och i framtiden kommer även alla att vara mer insatta i miljöfrågor tror Skogberg.

Med bondförnuft samt med ett allmänt miljöförstånd kan man lära sig mer om miljöfrågor.

I framtiden kommer miljöfrågorna att bli allt viktigare tror Skogberg. Var och ens inställning mot miljön och världen kommer att ändras.

Skogberg nämnde vid intervjun att det inte har varit svårt att ta i bruk deras miljöledningssystem samt att få det certifierat när allt är under kontroll. Det låter nästan för bra konstaterade han själv.

Jag fick även bekanta mig lite med deras kvalitets- och miljöledningshandbok.

4 Resultat och analys

Med intervjuerna ville jag få svar på mina forskningsfrågor och andra frågor som jag ställt. Intervjuerna var intressanta med tanke på hurdan miljöarbete det görs i Raseborg. Det finns inte så många företag i Raseborg som gör miljöarbete i någon form. Företagen som jag har intervjuat är olika, de kan inte jämföras direkt utan då mer hur de jobbar inom Raseborg. Intervjuerna gav mig en helt ny bild av företagen samt om deras arbete för miljön. Intervjufrågorna fungerade trots att vissa saker frågades dubbelt. Då miljöledningssystem är ett stort begrepp och också miljöredovisning berördes. Frågorna var även gjorda så att alla tre företag kunde besvara dem, fastän de är inom olika branscher.

Det verkade finnas ett stort intresse för miljöledningssystem, isynnerhet i Yrkeshögskolan Novia (Novia) och Celsa Steel-service (Celsa). Novia hade det integrerat i studierna och vill lära ut åt sina studerande om miljöfrågor medan Celsa tyckte det var en självklar sak att vara med och att deras ledning vill vara med och förbättra. Celsa ansåg att det var lätt att ansöka om certifiering då de hade allt i ordning för det. Ekenäs Energi hade byggt upp ett miljöledningssystem i tiderna, men arbetar inte aktivt med det mera, de skulle säkert gärna ha det om mervärdet vore större.

Ställer samhället, kunder och leverantörer krav på miljömedvetenhet? Svaren blev lite mera som en diskussion. Novia ställde mera krav på sina kunder och leverantörer, åtminstone vid införskaffning av material. Företagen borde kanske ställa mera krav på sina samarbetspartner.

Någon ekonomisk nytta i att ha miljöledningssystem såg Celsa inte, de tror inte det ger någon mer ekonomi i att ha det. En bättre bild av företaget ger det säkert ändå, menade Dick Skogberg på Celsa. Novia anser att det ger en sorts ekonomisk nytta, skolan kan få mer statsstöd samt få studerande som har miljö som intresse. På Ekenäs Energi ansågs det finnas en ekonomisk fördel med att vara miljöinriktad, för det ger en klar konkurrensfördel.

Alla tre företagen berättar utåt om sitt miljöarbete på något sätt. De har alla information på sina hemsidor om miljöarbetet samt om miljöledningssystemet. Deras certifikat kunde man även hitta där.

I teorin kom det fram hur man skall få med personalen i miljöarbetet på ett företag. Det är viktigt att få dem med, men hur skall det gå till och på vilket vis? Jag frågade företagen om

deras personal känner till miljöarbetet och om det tas konkret fram på något sätt. Allas personal visste om företagets miljöinriktade verksamhet, på Novia och Celsa får även ny personal ett introduktionsbrev. Personalen på alla företag vet om att deras företag jobbar för miljön. Personalen kunde se hur miljöarbetet konkret togs fram, mest via ordentliga avfallskärl och allmän information om avfallshantering. Personalen på Celsa visste bra om deras miljöarbete för alla hade ett ansvar för miljön på sitt eget arbetsområde.

Miljöredovisning är ett stort och brett ämne som innehåller miljöledningssystemet som en rapport, information i verksamhetsberättelsen samt en miljöpolicy. Novia var den enda som kom närmast alla dessa saker, de gör mycket inom miljöredovisning men de var ändå inte intresserade av att gå längre framåt med den. En rapport gjorde de ändå men den var mer för internt bruk. I Novias årsbokslut kan man även läsa lite om miljö. Ekenäs Energi och Celsa gjorde inte något mer inom miljöredovisning, de hade en kort text i verksamhetsberättelsen samt en miljöpolicy men där tog det ungefär slut. Ingen av de tre företagen hade EMAS, de hade inga planer heller på att gå vidare till EMAS.

Det hör till att riskerna kartläggs bland företag, åtminstone då man har ett miljöledningssystem. Alla de tre intervjuade företagen hade gjort en riskkartläggning. Risker som de hade var oljecisterner, hamnverksamhet, bränsletankar, buller samt verksamhet på grundvattenområde. I intervjun frågade jag också om det fanns några större risker med tanke på regionen. På riskerna i regionen tänkte de alla lite olika. Småskaliga problem fanns ändå med tanke på vårt grundvattenområde samt trafiken och Hangö med lite mer industriverksamhet.

Alla tre företagen var positivt inställda till intervjun och enligt mitt tycke svarade de bra på frågorna. Alla planerade frågor kunde jag ställa, men vissa frågor fick jag lite omformulera beroende på deras verksamhet.

Jag hade en avslutande fråga i intervjun. Hur ser företagen på framtiden? Blir miljöfrågor viktigare? Intervjupersonerna tror att det kommer att bli viktigare eller att hållas lika viktigt.

5 Slutdiskussion

Med mitt arbete ville jag lära mig mer om miljöledningssystem, miljöredovisning samt om miljöarbete. Det var en liten utmaning att få det anknutet till Raseborg då det inte finns så många företag på orten som har ett miljöledningssystem. I början kändes det svårt att hitta företag som har miljöledningssystem och vilka som har det certifierat och är från Raseborg. Ämnet miljöredovisning är stort och innehåller många saker. Jag ville då lära mig mer om miljöledningssystem, vad det ställer det för krav, hur man gör det, vad det ger företaget och hur man kan utnyttja det utåt. Alla dessa saker tycker jag att har kommit fram i teorin samt att har bekräftats med intervjun.

Jag tycker att jag har uppnått mitt syfte med att förklara vad miljöredovisning och miljöledningssystem är och hur de är uppbyggda. I syftet ville jag också ta reda på om företagen har börjat med mera miljöinriktad verksamhet samt hur miljöarbetet är i Raseborg och om steget att införa ett miljöledningssystem upplevs som stort. Ekenäs Energi besvarade den frågan bra. Mervärdet borde vara större för att bestämma sig för att börja med ett miljöledningssystem samt att certifiera det.

Det var intressant att se hur företagen på orten jobbar med miljöarbete och hur det kan integreras med den vardagliga verksamheten samt om det kan ge någon ekonomisk fördel. Då jag hade valt en kvalitativ undersökning med intervjuer kunde jag även bli mera bekant med företagen och skapa nya kontakter inom arbetslivet. Några större överraskningar gav intervjuerna inte.

Att skriva om miljöredovisning har varit ett stort och intressant begrepp. Jag har skrivit lite mer om miljöledningssystem för det är jag personligen intresserad av. Från min arbetsplats har jag deltagit i en kurs om miljöledningssystem och jag skulle också vara intresserad av att få jobba med det i någon form. Jag skulle också kanske någon dag kunna jobba med miljöfrågor på en arbetsplats.

Vidare forskning om ämnet kunde vara en mer omfattande undersökning. En kvantitativ undersökning av västra Nylands region om hur företagen jobbar med miljöfrågor.

Källförteckning

Almgren, R., Grankvist, G. & Midenstam, M. (1999). *Miljörevision*. Stockholm: Förlags AB Industrilitteratur

Ammenberg, J. (2004). *Miljömanagement*. Lund, Studentlitteratur

Bokföringsnämndens allmänna anvisning om redovisning, värdering och lämnande av upplysningar om miljöaspekter i årsbokslut, 24.10.2006. MILJÖ2006.

FINAS (2011). *Finnish Accreditation Service*.
<http://www.finas.fi/frameset.aspx?pageID=37&langid=fi> (hämtat 14.10.2011)

FINAS (2011). *Finnish Accreditation Service*.
<http://www.finas.fi/frameset.aspx?pageID=37&langid=fi> (hämtat 14.10.2011)

Finlands Kommunförbund. (2010). *Enkäten om kommunernas miljövårdsförvaltning 2009*.
http://shop.kommunerna.net/product_details.php?p=2455 (hämtad 18.10.2011)

GRI. *GRI:s tillämpningsnivåer* (2011)
<http://www.globalreporting.org/NR/rdonlyres/1115DCC0-7927-4BDD-BBCA-> (hämtad 14.10.2011)

GRI. *What is GRI?* (2011) <http://www.globalreporting.org/AboutGRI/WhatIsGRI/> (hämtad 14.10.2011)

Henricson, C., Piper, L. & Ryding, S-O. (2002). *Ständig förbättring med ISO 14000*. Stockholm: SIS Förlag AB

ISO, International Organisation for Standardisation (2009). *Survey 2009*.
<http://www.iso.org/iso/survey2009.pdf> (hämtat 19.10.2011)

Kesko (2011). *Keskon yhteiskuntavastuun raportti 2010*.
http://www.kesko.fi/PageFiles/16138/Kesko_YKV_FI.pdf (hämtat 14.10.2011)

Niskala, H. & Sjöblom, H. (1999). *Ympäristöraportointi. Luotettavan ympäristöinformaation tuottaminen ja hyödyntäminen*. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Paavola, J (1996). *Ympäristötalouden perusteet*. Tampereen teknillinen korkeakoulu. Optetushallitus

Prevent Arbetsmiljö i samverkan Svenskt Näringsliv (2008). *Miljö i ett företagsperspektiv*. Ödesgård: AB Danagårds Grafiska

Sarkkinen, S. (toim.) (2006). *Ympäristövastuu työpaikalla*. Helsingfors: Edita Prima Oy.

Sertifikaatit riippumaton tietokanava akkreditoiduista sertifikaateista. (2011).
http://www.sertifikaatit.fi/index.php?option=com_content&task=view&id=7&Itemid=29 (hämtat 14.10.2011)

Västra Götalands region. (2002). *Dagens miljöproblem*
http://cf.vgregion.se/miljo/Regional_miljoutveckling_/Miljomedvetenhet/Dagens_miljoproblem/dagens_miljoproblem.cfm (hämtat 28.9.2011)

Westermarck, C. (1999). *Miljöredovisning, kommunikation av etik, vision och ekonomi*. Göteborg: Novum Grafiska AB.

WWF (2011). *Green Office*. <http://wwf.fi/maapallomme/vaikuta/greenoffice/> (hämtat 28.9.2011)

Ympäristö (2011). *EMAS i praktiken*.
<http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=352870&lan=SV> (hämtat 18.10.2011)

Yritys-Suomi (2011). Ympäristöjärjestelmät.
<http://www.yrityssuomi.fi/web/guest/ymparistojarjestelmat> (hämtat 14.10.2011)

Finlands författningssamling

Miljöskyddsförordning 18.2.2000/169

Miljöskyddslag 4.2.2000/86

Intervjufrågor

Per Björkman

Frågorna tar upp miljöproblem, miljöledningssystem och företagets synsätt att se på miljön i dagens läge.

Bakgrund:

- Företagets namn:
- Storlek och verksamhetsområde?
- Namn?
- Vad är er position i företag, titel? Utbildning?
- Hur jobbar ni med miljöfrågorna i er position?
- Tar ert arbete mycket tid att jobba med miljöfrågorna?
- Erfarenhet utav miljöarbete?

Allmänt:

- Har ert företag ett intresse för miljöledningssystem? Har företaget miljöledningssystem eller finns det under beredning? Andra miljöledningssystem?
- Har företaget en miljöpolicy?
- Ställer någon av era kunder krav? Ställer ni några motkrav?
- Varför jobbar företaget med miljöfrågor? Ledningens intresse eller andra orsaker?
- Finns det ekonomiska grunder eller är det för miljöns skull företaget jobbar med miljörelaterade saker? Eller för att andra har det, dagens melodi?
- Hurudan bild ger ert företag om miljöarbetet, miljöledningssystemet? Använder ni det utåt i marknadsföringssyfte?

Ämnesfrågor:

- Hur började företaget med miljöledningssystem? När? Vad var ert första förbättringsprojekt?
- Hur följer ni upp företagets miljöledningssystem? Hur ofta kontrolleras det och ändras för att upprätthålla en ständig förbättring?
- Använder ni av utomstående konsulenter?
- Känner hela personalen till miljöledningssystemet? Tas problemen konkret fram?
- Hur har ni gått framåt med förbättringsprojekten? Lite och sakta eller mycket och snabbt?

- Har ni ISO 14001 samt ISO 9001? Har ni tänkt ta båda i bruk? Tar det mer tid att integrera ledningssystemen?
- Hur har personalen tagit förändringarna i företaget med att införa miljöledningssystem? Har personalen fått ett större intresse för miljön då de är med och jobbar för det?
- Hur länge är ert certifikat i kraft ännu om ni har det certifierat?
- Är det en stor kostnad att införa ett miljöledningssystem? Kan det påverka er eller andra företag att införa miljöledningssystemet?
- Tänker ert företag att ta ett steg längre i miljöredovisningen och ta i bruk EMAS?
- Är EMAS och/eller GRI känt för er?
- Har ert företag intresse att göra en miljöredovisning? Mål och handlingsprogram i verksamhetsplanen?
- Berättar ni om ert miljöarbete i någon form?
- Publicerar ni er miljöredovisning i form av en miljörapport eller som ett miljöbokslut?
- Kommer ert företag i framtiden att införa en miljörapport?
- Tror ni att era kunders intresse för företaget påverkar om ni har en miljörapport?
- Enligt vilken föreskrift/modell gör ni er miljörapport? Om inte, varifrån skulle ni få den informationen?
- Har ert företag gjort en miljörevision? Har ert miljöarbete kontrollerats av en utomstående part även om ni inte har ett miljöledningssystem?
- Hur granskar ni att ert miljöarbete fungerar? Interna och/eller externa kontrolleringar? Med en miljörevision kan man kontrollera att miljöarbetet fungerar.
- Vilka miljörisker finns det kring ert företag?
- Finns det miljöproblem i vår region? Risker?

Avslutning:

- Vad har ni lärt er utav företagets miljöinriktade verksamhet?
- Råd för personer som vill lära sig mer inom ämnet?
- Hur ser ni på framtiden, blir miljöfrågor viktigare?

DET NORSKE VERITAS

MANAGEMENT SYSTEM CERTIFICATE

Certifikat Nr. 97445-2011-AE-FIN-FINAS

Härmed intygas att

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

Fabriksgatan 1, 65200 Vasa; Finland

uppfyller kraven i standarden för ledningssystem:

ISO 14001:2004

Detta certifikat gäller för följande funktioner eller tjänster:

VERKSAMHET GÄLLANDE UTBILDNING FÖR EXAMEN, FORTBILDNING, TILLÄMPAD
FORSKNING OCH UTVECKLING SAMT TJÄNSTER INOM DE UTBILDNINGSMRÅDEN SOM
FINNS PÅ RESPEKTIVE ORT.

Företaget ursprungligen certifierat:
27 februari 2006 - 20 augusti 2010

Certifikatet är giltigt till:
30 november 2014

Ansvarig för revisionen:
Tom Essén
Revisionsledare

FINAS
Finnish Accreditation Service
S001 (EN ISO/IEC 17021)

Ort och datum:

Esbo, 20 maj 2011

för det ackrediterade organet:
DNV CERTIFICATION OY/AB,
FINLAND

Osmo Flink
Ledningens representant

Lack of fulfilment of conditions as set out in the Certification Agreement may render this Certificate invalid.

HEAD OFFICE: Det Norske Veritas AS, Veritasveien 1, 1322 Hovik, Norway. Tel: +47 67 57 9900 Fax: +47 6757 9911 - www.dnv.com

DET NORSKE VERITAS

APPENDIX TO CERTIFICATE

This Appendix refers to Certificate No. 97445-2011-AE-FIN-FINAS

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

Locations included in the certification are as follows:

Tietotie 1D, 02150 Espoo; Finland
 Yrjönkatu 18, 00120 Helsinki; Finland
 Isokatu 9, 68600 Pietarsaari; Finland
 Pietarsaarentie 24, 66900 Uusikaarlepyy; Finland
 Raaseporintie 9, 10600 Tammisaari; Finland
 Malminkatu 5, 20100 Turku; Finland
 Nunnankatu 4, 20700 Turku; Finland
 Korsholmanpuistikko 6-8, 65100 Vaasa; Finland
 Sarjakatu 2, 65320 Vaasa; Finland
 Wolffintie 33, 65200 Vaasa; Finland

Initial Certification dates between:
 27 February 2006 and 20 August 2010

This Certificate is valid until:
 30 November 2014

The audit has been performed under the supervision of

Tom Essén
 Lead Auditor

Place and date:

Espoo, 20 May 2011

for the Accredited Unit:
 DNV CERTIFICATION OY/AB,
 FINLAND

Osmo Flink
 Management Representative

Lack of fulfilment of conditions as set out in the Certification Agreement may render this Certificate invalid.

HEAD OFFICE: Det Norske Veritas AS, Veritasveien 1, 1322 Høvik, Norway. Tel: +47 67 57 99 00 Fax: +47 67 57 99 11 - www.dnv.com

DET NORSKE VERITAS

MANAGEMENT SYSTEM CERTIFICATE

Certificate No.: 97445-2011-AE-FIN-FINAS

This is to certify that

YRKESHÖGSKOLAN NOVIA

Tehtaankatu 1, 65200 Vaasa; Finland

has been found to conform to the Management System Standard:

ISO 14001:2004

This Certificate is valid for the following product or service ranges:

ALL ACTIVITIES IN THE FOLLOWING FIELDS OF HIGHER EDUCATION: DEGREE-AWARDING
EDUCATION, CONTINUING EDUCATION, APPLIED RESEARCH AND DEVELOPMENT, AND
SERVICES WITHIN THE FIELDS OF STUDY AT EACH LOCATION.

Initial Certification dates between:

27 February 2006 and 20 August 2010

This Certificate is valid until:

30 November 2014

*The audit has been performed under the
supervision of*

Tom Essén
Lead Auditor

Place and date:

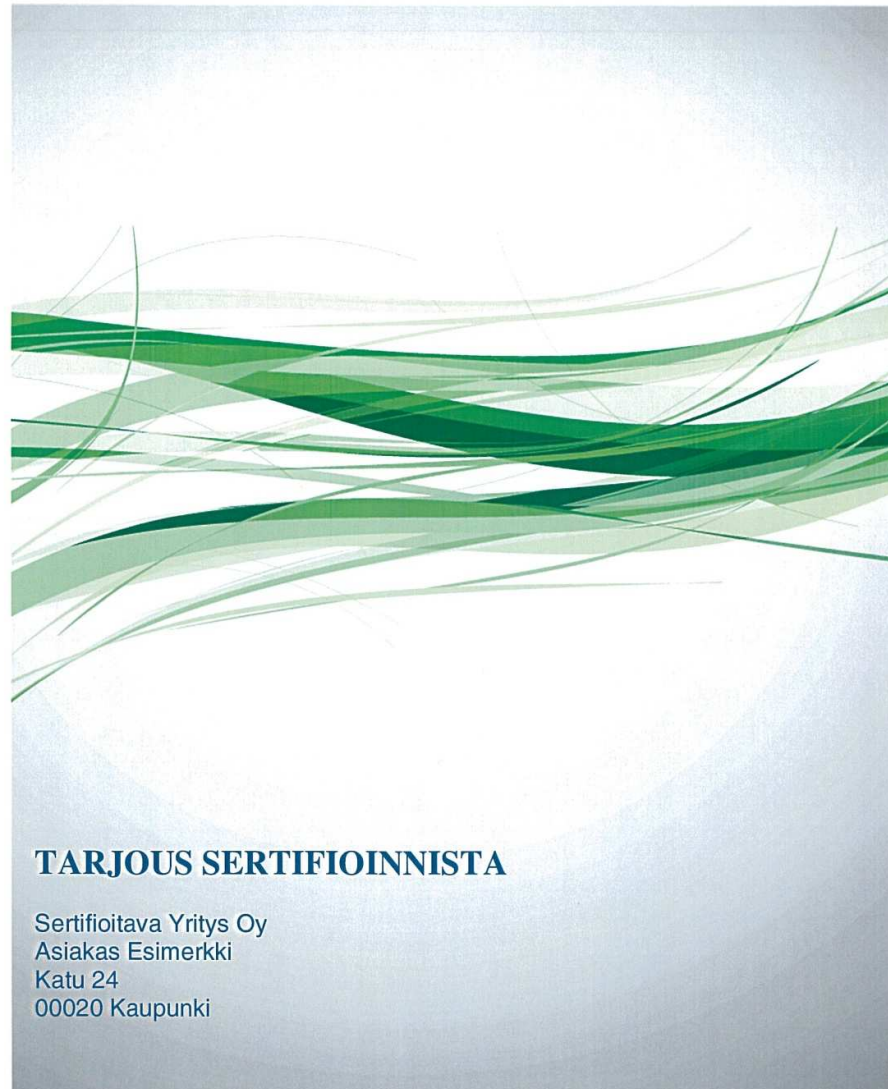
Espoo, 20 May 2011

for the Accredited Unit:
DNV CERTIFICATION OY/AB,
FINLAND

Osmo Flink
Management Representative

Lack of fulfilment of conditions as set out in the Certification Agreement may render this Certificate invalid.

HEAD OFFICE: Det Norske Veritas AS, Veritasveien 1, 1322 Høvik, Norway, Tel: +47 67 57 99 00 Fax: +47 67 57 99 11 - www.dnv.com

TARJOUS SERTIFIOINNISTA

Sertifioitava Yritys Oy
Asiakas Esimerkki
Katu 24
00020 Kaupunki

DNV CERTIFICATION OY/AB
KEILASATAMA 5
02150 ESPOO

PUH. 09 681 691

WWW.DNV.FI
CERTIFICATION.FINLAND@DNV.COM

Y-TUNNUS: 1457421-6

DNV CERTIFICATION OY/AB
 TARJOUSVIITE: 1-XXXXXX
 PÄIVÄYS: 2011-12-01
 SERTIFIOITAVA YRITYS OY

Viittaamme sähköpostiinne 29.11.2011.
 Kiitämme tarjouspyynnöstänne ja tarjoamme järjestelmänne akkreditoitua sertifiointia standardin ISO 14001:2004 mukaisesti. Tarjous perustuu antamiinne tietoihin ja akkreditointisääntöihin.

Toivomme tarjouksemme kiinnostavan Teitä ja annamme mielellämme lisätietoja sertifioinnista, veloituserusteista sekä muista DNV:n riskienhallintapalveluista.

Ystävällisin terveisin
 DNV CERTIFICATION OY/AB

Outi Jaakkola

Outi Jaakkola
 Myyntipäällikkö
 outi.jaakkola@dnv.com
 Puh. +358 50 33 655 93

Tarjouksen sisältö

Risk Based Certification™ -arvioinnit

Sertifiointiprosessi

- Alustava käynti
- Sertifiointiarviointi
- Mahdollinen ylimääräinen arviointi
- Määräaikaisarviointit

Sertifikaatin voimassaolo

Sertifioitavan toiminnan kuvaus (scope)

Arviointien ajankäyttö

Hinnoittelu

- Sertifiointiarviointi
- Määräaikaisarviointit
- Sertifikaattimaksut
- Muut kulut

Arviointien yleiset ehdot

Tarjouksen voimassaolo

Liitteet

Tietoa Det Norske Veritaksesta (DNV)

SIVU 2/7

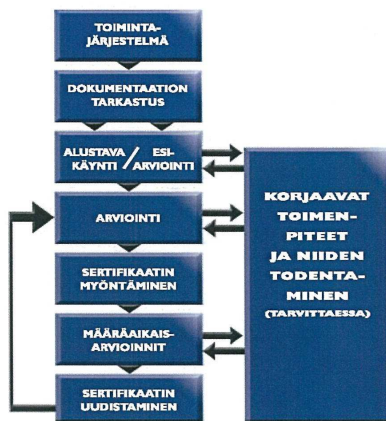
Risk Based Certification™ -arvioinnit

Me uskomme, että yhdessä asiakkaan kanssa suunniteltu arviointi antaa asiakkaalle enemmän. DNV:n kehittämän Risk Based Certification-toimintamallin tarkoitus on antaa asiakkaalle mahdollisuus vaikuttaa arviointien sisältöön. Haluamme arviointiemme keskittyvän juuri niihin alueisiin ja asioihin, jotka auttavat yritystänne liiketoiminnan tavoitteiden saavuttamisessa. DNV:n auditoijan tärkein päämäärä on auttaa organisaatiota kehittymään.

Risk Based Certificationin mukaisten arviointien lähtökohtana käytetään yhdessä asiakkaan kanssa sovittuja painopistealueita. Painopisteiksi kannattaa valita ne alueet, joissa onnistuminen on tärkeää koko liiketoiminnan kannalta. Toimintamallin käyttö ei lisää asiakkaan kustannuksia perinteiseen arviointiin nähden.

DNV tarjoaa Risk Based Certification-toimintamallin mukaisia sertifiointeja kaikkialla maailmassa. Maailmanlaajuinen verkostomme ja paikalliset resurssimme mahdollistavat asiakkaalle räätälöidyt arvioinnit riippumatta yrityksen toimialasta tai toimipisteiden sijainneista.

Sertifiointiprosessi

Alustava käynti

Sertifiointiprosessi käynnistyy yrityksenne järjestelmä-dokumentaation tarkastuksella. Seuraavaksi suoritetaan alustava käynti, jonka yhteydessä mm. arvioidaan järjestelmän soveltamisaste, käydään läpi mahdolliset dokumentaatioissa havaitut puutteet ja kommentit, selvitetään asiakasta kiinnostavat arviointiin liittyvät asiat ja sovitaan sertifiointiarvioinnin ajankohta.

Sertifiointiarviointi

Varsinaisessa sertifiointiarvioinnissa käydään läpi kaikki sertifiointiin piiriin kuuluvat toiminnot. Arvioinnista tehdään kirjallinen raportti, jonka liitteenä ovat myös mahdolliset havaitut poikkeamat. Sertifikaatti myönnetään, kun järjestelmän on todettu täyttävän sovellettavassa standardissa esitetyt vaatimukset eli käytännössä silloin, kun mahdolliset poikkeamat standardivaatimuksiin on suljettu. Sertifiointiarviointi tulee suorittaa maksimissaan 6 kuukautta alustavan käynnin jälkeen.

Mahdollinen ylimääräinen arviointi

DNV voi tarvittaessa suorittaa ylimääräisen arvioinnin, mikäli arvioinnissa löytyy poikkeamia, jotka edellyttävät korjaavien toimenpiteiden todentamista paikan päällä. Tämä mahdollinen seurantakäynti ei sisälly tämän tarjouksen hintaan vaan veloitetaan voimassaolevaa hinnastoa käyttäen.

Määräaikaisarviointit

Määräaikaisarvioinneilla varmistetaan, että toiminta vastaa jatkuvasti standardissa esitettyjä vaatimuksia. Määräaikaisarviointit ovat suppeampia kuin sertifiointiarviointi ja ne suunnitellaan siten, että kaikki toiminnot arvioidaan vähintään kerran sertifikaatin voimassaoloaikana. Määräaikaisarviointit suoritetaan kuuden, yhdeksän tai kahden kuukauden välein (asiakkaan kanssa sovittavalla tavalla). Ensimmäisen määräaikaisarvioinnin ajankohta tarkennetaan sertifiointivaiheessa.

Sertifikaatin voimassaolo

Sertifikaatti on voimassa kolme vuotta. Sertifikaatin voimassaoloaikana yrityksellä on oikeus käyttää sertifikaattimerkkiä erillisten sääntöjen mukaisesti.

Sertifioitavan toiminnan kuvaus (scope)

Sertifikaatin scopeteksti on kuvaus prosesseista ja tuoteryhmistä, jotka sisältyvät sertifioinnin laajuuteen. Tekstissä kuvataan tärkeimmät prosessit, kuten esimerkiksi valmistus, myynti ja huolto sekä vastuu mahdollisesta tuotesuunnittelusta ja -kehityksestä. Teksti muotoillaan niin, että se kuvaa kyseessä olevan johtamisjärjestelmän laajuutta tavalla, joka ei johda asiakkaita harhaan. Jotkin standardit asettavat scopeteksteille erilaisia vaatimuksia ja/tai rajoituksia, näistä saatte lisätietoja pääarvioijaltanne.

Ehdotamme alustavaksi scopeksi: MANUFACTURING OF PULP AND PAPER.

Scope tarkennetaan sertifiointiarvioinnin yhteydessä yhdessä pääarvioijan kanssa.

Arviointien ajankäyttö

Arviointeihin käytettävä aika määräytyy pääasiassa yrityskoon, sertifioitavan toiminnan luonteen sekä akkreditointisääntöjen mukaan. Ajankäyttö on ilmoitettu henkilötyöpäivinä.

Olemme alustavasti suunnitelleet, että määräaikaisarviointit yrityksessänne suoritettaisiin noin 12 kuukauden välein. Näin ollen kolmivuotiskaudelle tulisi 2 määräaikaisarviointia. Arvio määräaikaisarviointien ajankäytöstä perustuu tämänhetkisiin tietoihin. Ajankäyttö voi muuttua jos yrityksessä tapahtuu muutoksia, jotka saattavat lisätä tai vähentää ajankäytön tarvetta arvioinnissa, esimerkiksi merkittävä muutos henkilöstön määrässä.

Esimerkkiyrityksessä henkilömäärä 150.

	Ajankäyttö paikan päällä
Alustava käynti	1 päivä
Sertifiointiarviointi	4 päivää
Määräaikaisarviointit (12 kuukauden välein)	2 päivää

Arviointien ajankäyttö perustuu IAF:n (International Accreditation Forum) sääntöihin. Suomessa DNV:n akkreditoinnit myöntää ja sertifiointitoimintamme pätevyyttä valvoo IAF:n jäsen, Suomen kansallinen akkreditointielin FINAS (Finnish Accreditation Service).

TARJOUSVIITE: I-XXXAXX
PÄIVÄYS: 2011-12-01

SERTIFIOITAVA YRITYS OY

Hinnoittelu

Sertifiointiarviointi

Arvioitavat järjestelmät: ISO 14001:2004.

Arvioinnit hinnoitellaan käytetyn ajan perusteella. Kokonaiskustannukset muodostuvat alustavasta käynnistä, varsinaisesta sertifiointiarvioinnista sekä näihin liittyvistä valmisteluista.

	Arviointi €	Valmistelut €	Yhteensä €
Alustava käynti	1 160,00	556,80	1 716,80
Sertifiointiarviointi	4 640,00	893,20	5 533,20
Hakemusmaksu			820,00
Sertifikaattimaksut			400,00
Sertifiointi yhteensä €			8 470,00

Hinnoittelussa mainittu valmisteluhinta sisältää myös asiakkaan materiaaleihin tutustumisen ja niiden läpikäynnin, mahdollisten edellisten arviointien tulosten läpikäynnin, painopisteiden suunnittelun yhdessä asiakkaan kanssa, ohjelman suunnittelun ja laatimisen, mahdollisten poikkeamien käsittelyn ja sulkemisen sekä sertifikaattisuosituksen tekemisen.

Hakemusmaksu koskee vain uuden asiakkaan sertifiointiarviointia.

Määräaikaisarviointit

Määräaikaisarviointien hinnat on laskettu tällä hetkellä voimassaolevan hinnaston mukaisesti. Pidätämme oikeuden hinnanmuutoksiin.

	Arviointi €	Valmistelut €	Yhteensä €
Määräaikaisarviointit / kerta	2 320,00	440,80	2 760,80

Sertifikaattimaksut

Sertifikaattimaksut peritään kerran kolmessa vuodessa tai mikäli asiakkaan toiminnan muutokset edellyttävät sertifikaatin päivitystä.

Muut kulut

Matka-, matkustus-, majoitus-, yms. kustannukset veloitetaan todellisten kulujen mukaisesti voimassaolevaa hinnastoa käyttäen. Erillisiä vuosimaksuja emme peri. Arvonlisävero 23 % ei sisälly hintoihin.

Arviointien yleiset ehdot

DNV:n kansainväliset sopimusehdot.

TARJOUSVIITE: 1-XXXAXX
PÄIVÄYS: 2011-12-01

SERTIFIOITAVA YRITYS OY

Tarjouksen voimassaolo

Tämä tarjous on voimassa kaksi kuukautta tarjouksen päivämäärästä.

Liitteet

Sertifiointiprosessi –esite
ISO 14001 –esite
Hinnasto

Det Norske Veritas

DNV on maailmanlaajuinen riskienhallintapalveluita tuottava yritys. Päämäärämme on auttaa asiakkaitamme parantamaan liiketoimintaansa turvallisesti ja vastuuntuntoisesti. Tavoitteemme on ihmishenkien, omaisuuden ja ympäristön turvaaminen.

DNV:n ydinosaminen on auttaa yrityksiä tunnistamaan, arvioimaan ja hallitsemaan riskejä. Monialaista osaamistamme ja lähestymistapaamme riskienhallintaan onkin hyödynnetty useissa tärkeissä projekteissa ympäri maailmaa.

DNV:n historia alkaa vuodesta 1864. Pääkonttorimme sijaitsee Oslossa.

Arvot

We build trust and confidence.
We never compromise on quality or integrity.
We care for our customers and each other.
We are committed to teamwork and innovation.

Visio

Global impact for a safe and sustainable future.

DNV Business Assurance

DNV Business Assurance on maailman johtava sertifiointilaitos ja DNV:n omistama liiketoimintayksikkö. Tarjoamme yrityksille mm. sertifiointeja sekä räätälöityjä arvioiteja ja koulutuspalveluja. Palveluidemme avulla haluamme auttaa asiakastamme luomaan perustan kestäväälle liiketoiminnalle, turvaamaan prosessien sujuvuuden ja samalla varmistamaan yrityksen jatkuvan parantamisen niin paikallisesti kuin jatkuvasti muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössään.

DNV-verkostoomme kuuluu 300 toimistoa 100 maassa. Paikallinen läsnäolomme, globaali kokemuksemme ja pätevyttemme riskienhallinnassa tekee meistä vahvan yhteistyökumppanin kaikilla toimialoilla toimiville ja kaikenkokoisille yrityksille. Brändimme liitetään vahvasti turvallisuuteen, laatuun ja ympäristöstä huolehtimiseen.

DNV Business Assurance on myöntänyt yli 70 000 sertifiointia maailmanlaajuisesti. Olemme yksi harvoista globaaleista sertifiointilaitoksista, joka osallistuu aktiivisesti uusien kansainvälisten standardien kehitykseen.

Yhteistyö DNV:n kanssa

Risk Based Certification™ on toimintatapamme kaikissa johtamisjärjestelmäarvioinneissa kaikkialla maailmassa. Arvioijiemme koulutus- ja pätevyttämisprosessi on yksi alan vaativimmista ja takaa, että annamme huippuluokan palvelua jokaisella arviointikerralla.

Riskeihin keskittyvä lähestymistapamme antaa asiakkaallemme enemmän. Arvioimme miten johtamisjärjestelmäme auttaa teitä hallitsemaan riskejä ja autamme teitä tunnistamaan vahvuuksianne, mahdollisia heikkouksianne sekä parannusmahdollisuuksia.

DNV:llä on toimistoja kaikkialla maailmassa, joten voimme tarjota palvelua paikallisesti. Työntekijämme puhuvat sinun kieltäsi ja tuntevat paikalliset tarpeet, tavat ja markkinat.

Laaja palvelutarjontamme takaa, että saatte tarvitsemanne palvelun yhdestä ja samasta paikasta.